opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

לאדזשער פאלקסבלאט

№ 214 | Łódź, Poniedziałek, 12 września 1932 r. | צענטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, י"א אלול תרצ"ב | № 214

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

אומגעקומען דער פאר. זשווירקא

דער זיגער איבער די בעסטע לופט-פליהער אין אייראפא

וו א ר ש א, 11 (טעלעפאניש)

היינט, 8 אינדערפריה, איז דער פארוטשניק פראנטשישעק זשווירקא דער זיגער פון דעם אינטערנאציאנאלען ראיד פון טוריסטישע עראפלאנען, פליהענדיג קיין פראג, כדי צו נעהמען אנטייל אין דער דארטיגער לופט-פליה-פייערונג, ארונטערגעפאלען ביי טשערליצק (טשעכיש שלעזיען).

דער זיגער פון די גרעסטע אייראפעאישע לופט-פליהער, דער שטאלץ פון דער פוילישער עראנאווטיק איז דערהרג'עט געווארען אויפ'ן ארט.

צוזאמען מיט'ן פארוטשניק זשווירקא איז אומגעקומען זיין חבר, וועלכער איז מיט איהם מיטגעפלויגען.

ט ש ע ש י ן, 11 (ספ. טעל.)

דער פערלויף פון דער קאטאסטראפע איז געווען פאלגענדער:

דער עראפלאן ר. וו. ד. 6, וואס איז אנגעפיהרט געווארען דורכ'ן פארוטשניק זשווירקא, און וועלכער איז אין דער בעגלייטונג פון אינזש. וויגורא געפלויגען אויפ'ן ראיד קיין פראג, — איז 8 מיט 15 אריינגעפלויגען אין דער ספערע פון א לאקאלען שטורעם-ווינד, אין דער געגענד פון טשעריק, הינטער טשעכיש-טשעשין.

דער עראפלאן איז ארונטערגעפאלען אין א וועלדעל און מיט'ן גאנצען כוח ארויפגעפאלען אויף א בוים.

די ביידע לופט-פליהער זענען געבליבען טויט אויפ'ן ארט.

ביים פארוטשניק זשווירקא איז צובראכען די לינקע האנד, דער לינקער פוס און דער גאנצער קערפער איז צושעדיגט.

דעם טויטען קערפער פון אינזש. וויגורא איז אינגאנצען נישט צום דערקענען.

די טויטע קערפערס פון די לופטפליהער זענען געלעגען 15 מעטער ווייט איינער פונ'ם אנדערען, און אנ'ערך 100 מעטער ווייט פונ'ם עראפלאן.

וועלענדיג אווראי לאדענען מחמת דעם שטורעם ווינד, זענען די פילאטען משמעות פון דעמזעלבען שטורעם ווינד ארפגעשליידערט געווארען אויף דער ערד.

לויט די רייד פון עדי ראיה, זענען זיי ארונטערגעפאלען פון א 100 מעטערדיגער הויך.

נאך דעם, ווי א דאקטוירים קאמיסיע האט פעסטגעשטעלט זייער טויט, זענען די טויטע אריבערגעפיהרט געווארען אין א מתים שטוב.

וועגען דער לוויה איז נאך דערווייל גאר נישט בעשלאסען געווארען.

מ'ווארט אויפ'ן אנקומען פון דעם פוילישען קאנסול פון מעריש אסטרא.

פאר. זשווירקא

פ ר א ג, 11 (ספ. טעל.)

די ידיעה וועגען דער קאטאסטראפע מיט'ן פארוטשניק זשווירקא האט געמאכט אין פראג א שרעקליכען רושם.

דער ביי איז בולט געווארען די סימפאטיע, וועלכע עס האט דא גענאסען דער זיגער פונ'ם ראיד 1932.

לעת עתה ווייסט מען נאך נישט, צי דער ראיד, צו וועלכען דער פאר. זשווירקא איז איצט געפלויגען, וועט פארקומען, מחמת דעם טיפען טרויער, וואס האט איצט בעדעקט דאס גאנצע לופט פליה וועזען.

פ ר א ג, 11 (ספ. טעל.)

די טשעכישע פרעסע אגענטור האט דורך דער פערמיטלונג פון „פאט" אריבערגעשיקט א הארציגען מיטגעפיהל פאר דער פוילישער געזעלשאפט, צוליב דער טראגעדיע מיט'ן פארוטשניק זשווירקא.

וו א ר ש א, 11 (טעלעפאניש) דער אפאראט, מיט וועלכען דער פאר. זשווירקא איז געפלויגען, איז געווען דערזעלבער, מיט וועלכען ער איז געפלויגען ארום אייראפא, און האט בעקומען די שאלענזש-אויסצייכנונג 1932.

דער דאזיגער עראפלאן איז לעצטענס, פאר'ן אפפליהען קיין פראג, גענוי קאנטראלירט געווארען און איז געווארען גרינדליך רעמאנטירט.

מ ע ר י ש - א ס ט ר א, 11 (ספ. טעל.) דער פוילישער קאנסול, ה' ריפא איז ארויסגעפאהרען אויפ'ן ארט פון דער קאטאסטראפע.

וו א ר ש א, 11 (טעלעפאניש)

די ידיעה וועגען דער קאטאסטראפע האט שווער געטראפען די פוילישע לופטפליהעריי ובפרט דעם פוילישען עראקלוב, וועלכער האט היינט ארויסגעהאנגען א טרויער-פאהן אויף זיין בנין.

די שרעקליכע ידיעה האט זיך מאמענטאל פערשפרייט אין דער הויפט-שטאט, און געמאכט א דערשיטערנדען איינדרוק.

סיי די מיליטער-מאכט, סיי דער עראָ קלוב בעקומען פון אלע זייטען מיטגעפיהל דעפעשען.

א רייהע צייטונגען האט ארויסגעגעבען עק סטרע טעלעגראמען, וועלכע זענען ממש געריסען געווארען פון די הענד.

וו א ר ש א, 11 (טעלעפאניש)

דער פאר. זשווירקא און אינזש. וויגורא האָבען געזאלט ארויספליהען אויף דער פייערונג אין פראג שבת נאך, אבער האבענדיג א סך פריוואטע ענינים צו דערלעדיגען, האט פאר. זשווירקא איבערגענעכטיגט אין ווארשא, און איז ארויסגעפלויגען זונטאג 6 אינדערפריה, כדי צו בעגעגענען זיך אין ברין מיט דער פוילישער גרופע, וועלכער איז שוין ארויסגעפלויגען שבת ביימאג.

דער סטארט איז פארגעקומען פולשטענדיג נארמאל, ביי א גלענצענדען וועטער.

ביי דער קאנטראלע האט דער עראפלאן נישט ארויסגעוויזען קיין שום דעפעקטען.

וו א ר ש א, 11 (טעלעפאניש) דער פארוטשניק זשווירקא האט פעריתומט א פרוי און 2-יאהריגען זוהן.

דער אינזש. וויגורא, וועלכער איז נאך קיין דרייסיג יאהר נישט אלט, האט איבערגעלאזט 2 שוועסטער.

די הויפט-פערוואלטונג פון ל.א.פ.פ. האט ארויסגעשיקט צו דער פרוי זשווירקא און צו די שוועסטער וויגורא הארציגע קאנדאלענץ-דעפעשען.

ג ד י נ י ע, 11 (טעלעפאניש) די בלעטער זענען ארויס אין שווארצע ראהמלען.

די פעהנער אויף די שיפען זענען אויף דער העלפט ארונטערגעלאזט.

ב ע ר ל י ן, 11 (ספ. טעל.)

די ידיעה וועגען פאר. זשווירקא'ס טויט האט דא געמאכט א שטארקען רושם.

די צייטונגען שרייבען וועגען זשווירקא'ס גרויסע ריטערליכקייט און זעלטענע אויפפיהרונג' וואס האבען אזוי נושא חן געווען אין די היגע לופטפליהערישע ספערען, און ביי דער געזעלשאפט ליכער מיינונג.

אין די ספעציעלע אויסגאבען שרייבען די צייטונגען, אז ס'וואלט כדאי געווען דייטשלאנד זאל נישט נאר אויסדריקען אנערקענונג פאר פאר. זשווירקא אלס א גוטען, דרייסטען לופטפליהער, נאר אלס א בע'חנ'טען מענשען.

וו א ר ש א, 11 (טעלעפאניש)

די פרוי פון פאר. זשווירקא, וועלכע ווילט זיין עטליכע טעג אין ווארשא, איז היינט אינדערפריה אוועק צו א גאטעס-דינסט אין דעם קאשטשאל פון דערלייזער.

דא איז אנגעקומען די ידיעה וועגען דעם טראגישען טויט פון איהר מאן, וועלכע דער קשיאנדז נאוואקאווסקי האט מיטגעטיילט פון דער בימה...

די פרוי זשווירקא צוזאמען מיט די שוועסטער וויגורא פאהרען היינט 10 א זייגער ארויס, אין דער בעגלייטונג פון 2 לופטפליה-אפיצירען קיין קאטאוויץ, פון וואנען זיי וועלען מיט אנ'אויטא פון באהן-מיניסטעריום צוועקפאהרען ווייטער אויפ'ן ארט, וואו די קאטאסטראפע איז געשעהן.

ט ש ע ש י ן, 11 (ספ. טעל.)

די מיליטעריש מעדיצינישע קאמיסיע, וואס האט געפארשט די סיבות פון דער קאטאסטראפע האט פעסטגעשטעלט אז זי איז געשעהן, מחמת דעם שטורם ווינר.

עס איז דא א סברא, אז זשווירקא איז אין לעצטען מאמענט ארויסגעשפרונגען פון דעם עראפלאן, וואס עס בעשטעטיגט דער פאקט, אז זיין קערפער איז געפונען געווארען גאנץ ווייט פון דעם עראפלאן, און פון טויטען אינזש. וויגורא.

מאנטאג פריה וועט אויפ'ן ארט ארויספאהרען א טשעכישע מעדיצינישע געריכטס-קאמיסיע, און דאן וועט מען די טויטע אפפיהרען מיט א טרויער-פאראד צו דער פוילישער גרעניץ.

אלע צייכען פון טרויער זענען אין ביעלסק און טשעשין ארויסגעהאנגען שווארצע פעהנער.

אין עפעגטליכע לאקאלען האט היינט מוזיק נישט געשפילט.

מ ע ר י ש א ס ט ר א, 11 (ספ. טעל.)

אין היגען פוילישען קאנסולאט קומען אן פון גאנץ טשעכיען אהן א שיער קאנדאלענצען.

די בעפעלקערונג פון טשערפליק האט געבראכט א סך בלומען און אוועקגעשטעלט ביי די טויטע קערפערס אנ'עהרען וואך.

די פייערליכקייטען זענען דערווייל איבער געריסען געווארען.

לאדזשער עקסקורסיע

קיין ארץ=ישראל

אונטער דער לייטונג פון אינזש. יצחק זעלינסקי.

ד. 21/9 פאהרט אב די דריטע גרופע עקסקורסאנטן קיין ארץ=ישראל אונטער דער לייטונג פון אינזש. י. זעלינסקי.

אלע די, וואס ווילען אנטיילנעהמען אין דער עקסקורסיע דארפען איינצאהלען א קאנטא – 400.– זל. אין P.K.O. 61-164

Łódzki Bank Depozytowy dla Wycieczki Palestyńskiej

אדער אין ביורא פון „תוצרת ארץ ישראל", לאדז, שרודמיעסקא 1 טעל. 193-42, וואו ס'ווערט אויך ערטיילט די נויטיגע אינפארם.

די לאנג=בעוואוסטע רעליגיעז=נאציאנאלע ערציהונגס=אנשטאלטען

קאצענעלזאן=נאחומאב

7=קלאסיגע מענער=שולע און רעליגיעזער חדר

8 נאד=לודקא 8

(צווישן נאוואמיעסקא און ווסכאדניא)

טעלעפאן 177 01

ס'ווערען אנגענומען יונגלעך פון 3 ביז 15 יאהר

פון 3 יאר אין גן-ילדים-פרעבעלשולע פון $5^1/_2$ יאהר אין א ספעציעלע פארבערייטונגס-קלאס A°

פון 7 ביז 15 יאר—אין אלע 7 קלאסן

איינשרייבונגען נאד=לודקא 8, טעלעפאן 177.01

אין די שעה'ן 11—2 נאכמ.

7=קלאסיגע קאעדוקאציאנס=שולע און בעקאנטע מוסטערהאפטע פרעבעל=שולע=גן=ילדים

20 פאמארסקא 20

(דורכגאנג דורכ'ן הויף — סאלנע 4)

קינדער פון 3 ביז 15 יאהר ווערען אנגענומען פון גן-ילדים אן-ביז צו דער 7-טער קלאס.

איינשרייבונגען פאמארסקא 20 (דורכגאנג סאלנע 4)

אין די נאכמיטאג-שעה'ן 3—6.

נאך לאנגע שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען אונזער היסגעליבט און אונפערגעסליך טעכטער'ל און שוועסטער

נ"ע ריוטשע דאבראשיצקא

איז בליהענדען עלטער פון 5 יאהר.

די לויה קומט פאר היינט, מאנטאג, ד. 12 ספטב. 1932, 2 א זייגער בייטאג פון שפיטאל אננא-מאריא, ראקיטשינער 15, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע ע ל ט ע ר ן.

5473

פאר גאלד, ביזשוטעריע און לאמבארד-קוויטעס צאהלט די העכסטע פרייזן

איזידאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7. 2089

דר. מעד. בערמאן

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07.

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקה. מענער-שוואכע בעהאנדלונג א. סעקסועלע בעראטונג' נעהמט אן פון 8—11 פריה און פון 4—8 אוונד. זונטאג פון 9—1 בייטאג.

פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזען

פראנצויזישע ענטפער צו דייטשלאנד

איז נעכטען איבערגעגעבען געווארען אין בערלין

בערלין, 11 (ספ. טעל.)
דער פראנצויזישער אמבאסאדאר פאנסע האט היינט איבערגעגעבען אין אויסערן־מיניסטעריום, דעם מינ. נויראט דעם טעקסט פון פראנצויזישען ענטפער אויף דעם דייטשען מעמאריאל מכוח די דייטשלאנדס בעוואפנונג.

אין דעם ענטפער ווערט צ. א. געזאגט, אז פראנקרייך קאן נישט אננעהמען קיין שום נייע ענטוואפענונגס־קאנווענץ, וועלכע זאל פערטרעטען דעם 5 טייל פון ווערסאילער טראקטאט. איבעריגענס וואלט מען אין אזא פאל געמוזט עובר זיין אויפ'ן ארטיקעל 19 פון דעם ליגע־פאקט, וואס זעהט פאר, אז אלע ענדערונגען אין די טראקטאטען קאנען אדורכגעפיהרט ווערען אויסשליסליך ביי דעם איינשטימיגען בעשלוס פון פעלקער.בונד. פראנקרייך האלט, אז אלע געשפרעכען וועגען דעם ענין דארפען געפיהרט ווערען אונטערן צייכען און אין די ראהמען פון פעלקער בונד.

פראנקרייך אנערקענט, אז דייטשלאנד האט דאס רעכט צו פאדערען א בעוואפנונגס־רעדוקציע מצד אלע אנדערע מלוכות, אבער שטיצענדיג זיך דערביי אויפ'ן ארטיקעל פון פון פעלקער־בונד־פאקט ד. ה. נעהמענדיג אין בעטראכט די זיכערקייט פון דער מלוכה און דיווירטשאפטליכע לאגע.

פון גוט אינפארמירטע קרייזען פערזיכערט מען, אז אין פאל, ווען דייטשלאנד זאל, אלס ענטפער אויף דער פראנצויזישער נאטע פאדערען צו צונויפרופען א קאנפערענץ פון גרויסע מלוכות, וועט פראנקרייך אנטייל נעהמען אין דער דאזיגער קאנפערענץ נאר דאן, ווען אלע פעראינטערעסירטע מלוכות זאלען צו איהר איינגעלאדענט ווערען.

יאפאן ראט כינא זיך אפצוזאגען פון מאנדזשוריע

טאקיא, 11. (ספ. טעל.)
דער כינעזישער געזאנדטער טשאנג־צאר קין האט היינט בעזוכט דעם יאפאנישען קריגס־מיניסטער אראטי, כדי ארומצורעדען מיט איהם דעם ענין מאנדזשוריען.

לויט דאזיגער שריט האט געמאכט אין די דיפלאמאטישע קרייזען א זעהר שטארקען איינדרוק, ווייל דאס איז א געוויסער מין אויסמיידען פון דעם אויסערן־מיניסטער.

דער יאפאנישער קריגס־מיניסטער האט דערקלערט דעם כינעזישען געזאנדטער אז יאפאן האלט דעם מאנדזשורישען קאנפליקט פאר ענדגילטיג ערלעדיגט, און אז עס איז אונמעגליך אפצולייגען די אנערקענונג פון יאפאן לגבי דער מאנדזשורישער רעגירונג.

אויב כינא — האט דער קריגס־מיניסטער דערקלערט — וויל פאקטיש דערהאלטען דעם שלום אויף דעם ווייטען מזרח, דארף זי רעזיגנירען פון מאנדזשוריען און איינפיהרען ארדנונג קודם כל ביי זיך אין לאנד.

שעף פון אמעריקאנישען גענעראל־שטאב גענעראל מעק ארטור (אינדערמיט) צו זיין אנקומען קיין ווארשא.

ערשטע אויפנאהמע פון דער לעצטער גרויסער פערפלייצונג אין כארבין

מאסען־מיטינג אין וויען

גרויסע רעדע פון דעפ. יצחק גרינבוים

וויען, 11. (יט"א טעלעגראפיש).
דא איז פארגעקומען א מאסען־מיטינג וועגען דעם אלוועלטליכען יודישען קאנגרעס אין גענף, מיט א גרויסע רעדע איז ארויסגעטרעטען דעפ. יצחק גרינבוים.

באליוויע און פאראגוואי

ביידע פרייען זיך און פייערען דעם נצחון...

בוענאס איירעס, 11 (ספ. טעל.
ביידע קעמפענדע צדדים האבען גלייכצייטיג פערעפענטליכט א קאמוניקאט וועגען זייער זיג אין גראנד־טשאקא.

אין די הויפט־שטעט פון די ביידע מלוכות האט מען געמאכט גרויסע פייערליכקייטען אין שייכות מיט דער מפלה פון שונא...

א לופט־פליה־קאטאסטראפע אין דייטשלאנד

בערלין, 11. (ספ. טעל.)
לעם דער געגענד ליליענפעלד האט דער קאפיטאן יאניץ געליטען א לופט־פליה־קאטאסטראפע.

אויף דער הויך פון 150 מעטער האט זיין אעראפלאן אונטערגעכאפט א שטורעם־ווינט וועלכער האט אפגעריסען איין פליגעל; דער אעראפלאן איז ארונטערגעפאלען און דער קאפיטאן יאניץ איז דערהרגעט געווארען אויפ'ן ארט.

ווידער עקסצעסען געגן יודען אין טוניס

רעגירונג גיט די כוליגאנעס א שוואכען ווידערשטאנד

טוניס, 11. (יט"א טעלעגראפיש).
אין טוניס און אין דער סביבה קומען ווייטער פאר עקסצעסען אויף יודען. ס'זענען דא פיל פערוואונדעטע יודען. אגיטאטארען העצען אונטער דעם פינסטערען המון, אז די יודען פערשווערען די מוסולמענישע רעליגיע. אין עטליכע געגענדען זענען די כוליגאנעס אפגעשטויסען געווארען. די יודישע בעפעלקערונג ווארפט פאר דער רעגירונג, אז די לאקאלע מאכט איז נישט גענוג ענערגיש ביים אונטערדריקען די עקסצעסען.

בירגער פון ארץ־ישראל און איראק

ווערען אין עבר הירדן בעטראכט פאר „פרעמדע"

אפיציעלער קאמוניקאט פון דער עבר הירדן־רעגירונג

ירושלים, 11 (יט"א טעלעגראפיש).
די רעגירונג פון עבר הירדן האט פערעפענטליכט אן אפיציעלען קאמוניקאט אין וועלכען סווערט פעסטגעשטעלט אז די בירגער פון ארץ־ישראל און איראק, וועלען אין עבר הירדן בעטראכט ווערען פאר אויסלענדער.

בלוטיגע קאמוניסטישע דעמאנסטראציעס אין בודאפעשט

בודאפעשט, 11 (ספ. טעל.) דא זענען פארגעקומען קאמוניסטישע דעמאנסטראציעס.
די קאמוניסטען האבען אטאקירט די פאליציי. פאליציי האט בענוצט געוועהר און די קאמוניסטען האבען צוריקגעשאסען.
עס זענען דא פערוואונדעטע פון ביידע צדדים.

ארעסטירט א יודישען זשורנאליסט אין ווארשא

ווארשא, 11 (טעלעפאניש)
היינט 9 אין אוונד איז אין זיין וואוינונג אויף פאוויא 10 אין ווארשא, ארעסטירט געווארען דער זשורנאליסט שלמה פיינקינד.
די סיבה פון ארעסט איז דערווייל אומבעקאנט.

מ'ווארט מיט שפאנונג

בערלין, 11 (ספ. טעל.)
מ'דערווארט דא מיט גרויס שפאנונג אויף דער מארגענדיגער עקספאזע פון קאנצלער פאן־פאפען.

מוסאליני נעמט זיך אן דייטשלאנדס עולה

לאנדאן, 11. (ספ. טעל.)
„סונדאי טיימס" פערעפענטליכט היינט א סענסאציאנעלען ארטיקעל פון מוסאליניו וועגען די דייטשע ענטוואפנונגס־פאדערונגען.

ארומרעדענדיג פערשידענע אופנים פון רעגירען אויף די דייטשע פאדערונגען, שטעלט מוסאליני פעסט, אז אורטיילענדיג פון דער פראנצויזישער פרעסע, זאגט זיך די דארטיגע עפענטליכע מיינונג איינהייטליך ארויס געגען די דאזיגע פאדערונגען.

די ענגלישע עפענטליכע מיינונג פערהאלט זיך רעזערוו.

די איטאליענישע עפענטליכע מיינונג אבער מאניפעסטירט איהרע סימפאטיעס פאר די דייטשע פאדערונגען.

מוסאליני בעמיהט זיך דערביי צו בעגרינדען זיין שטעלונג, ארויסרוקענדיג א רייהע ארגומענטען, וואס דארפען בעשטעטיגען די גערעכטיגקייט פון די דייטשע פאדערונגען:

קודם־כל — דייטשלאנדס אנגעהעריגקייט צום פעלקער־בונד אז צום ראט פון פעלקער־בונד, מיט א שטענדיגען ארט; דערנאך — דאס רעכט צו בעוואפנונגס־גלייכבערעכטיגונג וועלכע לאזאנא האט געגעבען און פעסטגעשטעלט פאר פראנקרייך און דייטשלאנד גלייכע זיכערהייטס־בעדינגונגען.

דערנאך — שרייבט מוסאליני — האט דער ווערסאילער טראקטאט בעשטימט די ענטוואפנונג פון דייטשלאנד אלס הקדמה צו דער אלגעמיינער ענטוואפנונג, וואס איז לעת עתה נישט מקוים געווארען.

מוסאליני קריטיקירט שארף די ענטוואפנונגס־קאנפערענץ און שטרייכט אונטער, אז דער בארג האט געבוירען א מויז (בענעשעס רעזאלוציעס) בעת דיפלאמאטישע און וויכטיגערע פראפאזיציעס פון גראנדין זענען אדורכגעפאלען.

איצט — שרייבט מוסאליני — שטייען מיר פאר אן ערנסטער דילעמע, וואס שטעלט מיט זיך פאר די שטעלונג פון געג. שלייכער: אדער די גלייכבערעכטיגונג וועט אנערקענט ווערען, אדער — דייטשלאנד וועט זיך דערווייטערען פון אנטיילנעמען מען אין דער קומענדיגער פאזע פון דער ענטוואפנונגס־קאנפערענץ.

דאס אוועקגיין פון דייטשלאנד וואלט פאראליזירט די טעטיגקייט פון דער ענטוואפנונגס־קאנפערענץ און וואלט געגעבען א טויט־קלאפ דעם פעלקער־בונד, וועלכער איז שוין סייווי קאמפראמיטירט דורך דער שטעלונג פון יאפאן און די פארבעהאלטען פון איטאליען...

כדי דאס אויסצומיידען מוז דייטשלאנד בעקומען דאס רעכט צו א יורידישער גלייכבערעכטיגונג אין דער בעוואפנונגס־פראגע. דייטשלאנד מוז געבען א בעווייז פון גרויסער קלוגשאפט כדי אונטערצושטרייכען איהר אמת'דיג שטרעבען צום שלום און צו צוזאמענארבייט.

אין די קרייזען פון „פארייך־אפיס" האלט מען אז דאס וואס מוסאליני שטעלט זיך אזוי ענטשלאסען אויף דייטשלאנדס צד, דערווייטערט עס איטאליען פון גרויס־בריטאניען וואו אזא איינזייטיגע שטעלונג פון איטאליען מוז ארויסרופען בעוואונדערונג־

Dr. med. D. Rozencwajg
צוריקגעקעהרט
16 נארוטאוויטשא 16. (פילסודסקיעגא 76)
טעל. 128 74
נעהמט אן פון 9–10 און פון 6–7 אוונד

Dr. J. HERSZFINKIEL
זשעלאזנא 8a
טעל. 111-87
צוריקגעקעהרט.
6099

רעשטען
לאדז, נאוואמיעסקא 5
פראנט, 2־טער שטאק
פערשידענע קאמגארנס,
ביליצער, טאמאשאווער און לאדזער
אויף אנציגער און פאלטענס
ווי אויך די מאדערנסטע דאמען־
שטאפען אויף פאלטנס און קאסטיומען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך, ביי
SZCZĘSLIWY
געדענקט נאר
אין פראנט, II שטאק

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 12 סעפטעמבער 1932

נאכ'ן צוזאמענפאהר פון די רעוויזיאניסטען

אויפ'ן אויסגאנג פון רעוויזיאניסטישען קאנגרעס אין וויען האט די גאנצע יודישע, נישט בלויז ציוניסטישע, עפענטליכקייט געווארט מיט גרויס שפאנונג. ווי מען זאל זיך נישט בעציהען צו דער רעוויזיאניסטישער בעוועגונג, אנערקענען מוז מען אלץ, אז זי האט געשפילט א בעדייטענדע ראלע אין דער אקטיוויזירונג פון ציוניזם; דער רעוויזיאניזם איז געווארען ווי די הייוון אין דער ארגאניזאציע, ער האט געוועקט און גערופען צו ענטשלוסען, ער האט די ארגאניזאציע נישט געלאזט רוהען און איינשלאפען, און ווי אויסטערליש עס זענען נישט געווען מאנכעס מאל די וועגען, וועלכע דער רעוויזיאניזם האט פארגעלעגט, האט ער דאך אפגעהיטען בעוועגונג פון שימעלדיגער, קליינבירגערליכער, רוהיגקייט. דער אינטערעס צו דעם צוזאמענפאהר איז געווען נאך גרעסער. וואס ער האט געהארפט אין איצטיגען מאמענט געבען ענטפערס אויף צוויי ראדיקאלע פראגען פון דער ציוניסטישער אפאזיציע, וועלכע איז אויסגעוואקסען צו א שטארקען כוח אין ציוניזם: ערשטענס, וואס זענען די ווייטערדיגע פאליטישע שריט פון רעוויזיאניזם אויף דער יודישער און אינטערנאציאנאלער ארענע, און צווייטענס, ווי אזוי וועט זיך געשטאלטען די ווייטערדיגע בעציהונג פון די רעוויזיאניסטען צו דער אלגעמיינער ציוניסטישער ארגאניזאציע, צי וועט קומען אן ענטגילטיגער איבערבראך צווישן דער אלגעמיינער פארטיי און איהר אפצווייג, אדער ס'וועט גובר זיין דער ארגאניזאציאנעלער פרינציפ. די מורא פאר שפאלטונג, די פיעטעט פאר דער אלטער בעוועגונג און די רעוויזיאניסטען וועלען בלייבען א טייל פון דער אלגעמיינער פארטיי.

דער צוזאמענפאהר האט נישט געגעבען קיין קלארע תשובה נישט אויף דער ערשטער, נישט אויף דער צווייטער פראגע. די פאליטישע רעזאלוציע איז אנגענומען געווארען אויפ'ן יסוד פון זשאבאטינסקיס פאליטישען רעפעראט. איהר תמצית בעשטעהט אין דער פונאנדערפאלטונג פון א גרויסער פעטיציע־בעוועגונג, אין דער צוגרייטונג פון א גראנדיעזער פעטיציע־פראטעסט צום פעלקער־בונד, וויל, ווי ס'האט זיך אויסגעדריקט זשאבאטינסקי, וועט די פעטיציע, ווענדענדיג זיך צום פעלקער־בונד, זיין גלייכצייטיג א פראטעסט געגען דעם מאנדאטען־לאנד, געגען ענגלאנד, וועלכע ערפילט נישט דעם מאנדאט און וואס נאך ערגער איז, קאן דעם פאלעסטינער מאנדאט נישט ערפילען.

זשאבאטינסקי האט זיין שטעלונג מאטיווירט אויף פאלגענדען אופן: עס זענען פארהאן צווישען אונז אזעלכע, וועלכע קאנסטאטירען, אז אונזער בונד מיט ענגלאנד איז דורכגעגאנגען ביז צום סוף, און אז דערפון דארפען געצויגען ווערען די נויטיגע קאנסעקווענצען.

דער שווער־פונקט פון אונזער קאמף איז ביז איצט געלעגען אין דעם אפעל צום געוויסען פון ענגלישען פאלק. דער פראטעסט צו אנדערע פעלקער איז געווען אויסגעשלאסען. איצט האט דער אדרעסאט פון אונזער פראטעסט אויפגעהערט צו זיין ענגלאנד, דאס זענען כוחות, וואס ליגען אויסער ענגלאנד. דער קאמף מוז געפיהרט ווערען, סיי אין ארץ־ישראל, סיי אין גלות. ווען מיר רעדען וועגען קאמף אין גלות, האבען מיר אין זין א פראטעסט, וועלכען מיר רופען אן פעטיציע, א פעטיציע איז נישט בלויז א זאמלונג פון אונטערשריפטען, דאס איז א ברייטע בעוועגונג, וואס איהר לעצטער אקט איז דאס איבערגעבען דעם דאקומענט. בנוגע דעם קאמף אין פאלעסטינא גופא האט דער צווייטער לידער פון דער בעוועגונג מאיר גראסמאן די זאך דעפינירט אויף דעם אופן, אז ארץ־ישראל דארף פערוואנדעלט ווערען אין א באדען פון טאגטעגליכע קאמפס־קאנפליקטען.

און דאס איז גאר? וועט מען פרעגען. און וואס וועט זיין, אז די פעטיציע וועט אין איהר קולמינאציע־פונקט זיך אנשטויסען, וועט אויפגענומען ווערען דורך אזעלכע פארשטעהער פון פעלקער־בונד, וועלכע וועלען געשיקט ווערען דורך א היטלערן, אדער פון אזעלכע, וואס וועלען צו דער גאנצער זאך זיין פולשטענדיג גלייכגילטיג? און וואס נוגע דער פערוואנדלונג פון פאלעסטינא אין אן ארענע פון אונבאויפהערליכע קאנפליקטען און קאמפען, צי קאן דאס זיין דער ריכטיגער וועג פון פאלעסטינע־אויפבוי? צי קאן דער וועג נישט פיהרען צו דער צובריכונג פון דעם, וואס איז ביז איצט שוין דארט דערגרייכט געווארען? די רעזאלוציע וועגען מארש אויפ'ן פעלקער־בונד מיט א פעטיציע אין דער האנד איז זעהר נישט קלאר; ווען און צו וועמען זי וועט אייגענטליך זיין געווענדעט.

די צווייטע רעזאלוציע, וועלכע האט געדארפט קלאר פארמולירען די בעציהונג פון די רעוויזיאניסטען צו דער אלגעמיינער ציוניסטישער בעוועגונג, און וועלכע איז פאר די רעוויזיאניסטען גופא א ברענענדיגע פראגע, איז נישט ערלעדיגט געווארען. אויך ווייטער וועט די בעזונדערע רעוויזיאניסטישע ארגאניזאציעס זיין ערלויבט איינצושטעלען זייער בעציהונג און דיסציפלין לויט זייער אייגענעם איינזעהען. דער בעשלוס פון דעם ציוניסטישען אקציאנס־קאמיטעט, אז אין פארטיי־פראגען און אין פראגען פון דיסציפלין איז פאר יעדען ציוניסט די דעצידירענדע אינסטאנץ דער קאנגרעס — אט דער בעשלוס איז דורך דעם וויענער צוזאמענפאהר נישט בעשטעטיגט און נישט אפגעווארפען געווארען. אבער אויפ'ן דאזיגען קלארען ענטפער ווארטען שוין זייט צוויי יאהר סיי די אלגעמיינע ציוניסטען, סיי די רעוויזיאניסטען. אין דער פראגע, פונקט ווי אין די אנדערע פראגען האט

היטלער חלשט נאר א פארלאמענט...

דער בעזוך פון גערינג'ן ביי הינדענבורג'ן

די נאציאנאל־סאציאליסטען טוען אלץ, כדי זיך לעכערליך צו מאכען פאר דער וועלט. עס ליגט נאך פריש אין זכרון, ווי דער „שעהנער אדאלף" האט זיך פארגעשטעלט פאר'ן אלטען פעלדמארשאל הינדענבורג, און האט מיט'ן טאן פון א קאפריזנעם קינד געפאדערט פאר זיך די „די גאנצע מאכט", אזא מאכט, ווי עס האט מוסאליני אין רוים. דער פרעזידענט איז, ווייזט אויס, נישט בעצויבערט געווארען פון היטלערס קורץ־געשוירענע וואנצעלעך און האט איהם די מאכט נישט געגעבען.

איצט איז פארגעקומען א צווייטע קאמישע סצענע פון דער זעלבער פאליטישער קאמעדיע, אבער אין אביסעל אנ'אנדערער אויסגאבע. צום פרעזידענט, וועלכער איז צוריקגעקומען פון זיין אורלויב אין נוידעק קיין בערלין, איז געקומען דער פרעזידענט פונם רייכסטאג, דער נאציאנאל־סאציאליסטישער אפיצער גערינג אין דער בעגלייטונג פון די וויצע־פרעזידענטען. דאס געשפרעך איז אויך דאסמאל געווען זעהר קורץ. צום חוזק פון דער גאנצער וועלט האט גערינג געוואלט בעווייזען הינדענבורג'ן אז דער רייכסטאג איז א לעבענספעהיגער, אז מען דארף איהם נישט פונאנדערלאזען, אז מ'קאן און מען דארף בילדען א קאאליציע פון די און פון יענע פארטייען און שאפען א נייע רעגירונג, וועלכע וועט ארבייטען צוזאמען מיט'ן פארלאמענט, ממש אנ'אמת'ע אידיליע פון פארלאמענטאריזם. און אט דאס אלץ האט געוואלט בעווייזען איינער פון די היטלערס פארטיי, וועלכע האלט זיך פאר א פערביסענעם געגנער פון פארלאמענט. ער האט דאס נאר געוואלט בעווייזען, ווייל הינדענבורג האט איהם לאנג נישט געלאזט רעדען. דער אלטער גענעראל וויל זיך גאר נישט שיידען מיט דער איצטיגער רעגירונג פון פאפען שלייכער, וועלכע איז דאך זיין רעגירונג. די רעגירונג, וואס געניסט פון זיין צוטרוי. ערשטענס דערפאר, וואס ער האט נישט קיין צוטרוי צו א קאאליציע. צווייטענס, ווייל ער וויל נישט בייטען יעדען טאג דעם עקאנאמישען פראגראם, און געגען זיין נייעסטען דעקרעט האבען שוין די „נאצי" בעוויזען ארויסצוטרעטען מיט דער שארפסטער קריטיק, און דריטענס, ווייל ער דערלאזען דערצו, אז די איצט הערשענדע גרופע זאל בעווייזען, צי איז זי פעהיג צו רעגירען מיט'ן לאנד. אויב זי וועט בעווייזען, אז זי האט פערשפילט די קאמפאניע, וועט ער דערפון מאכען די געהעריגע אויספיהרען.

אין נאציאנאל־סאציאליסטישען לאגער הערשט אנ'אויפרעגונג צוליב די גראנדיעזע מאניפעסטאציעס פון שטאלהעלם אין בערלין. אין דער דאזיגער ארגאניזאציע, וועלכע איז א קאנסערוואטיווע און אין א געוויסער מאס מאנארכיסטישע, זעהען די נאצי איין פאר זיך די געפעהרליכסטע קאנקורענטען און נישט נאר איצט, נאר אויך דאן, ווען עס וועט קומען די צייט צו פערגרעסערען די צאהל פון דער דייטשער ארמעע.

דעריבער שטעלט זיך געבעלס און זיין קאמפאניע נישט אפ פאר גארנישט, כדי צו דיסקרעדיטירען די גאנצע בעוועגונג פון דעם שטאלהעלם און אריינצוטראגען אין זייערע רייהען א דעזארגאניזאציע. זיי פרעגען ביי די „קאמעראדען" וואוהין זיי מארשירען אייגענטליך? וואס האבען זיי געמיינזאמעס מיט די פרינצען און מיט אלע מענשען פון דעם אפגעשטארבענעם פערגאנגענעם? ענדליך האבען זיי אפגעדרוקט א גענעאלאגישע אויספארשונג וועגען דעם צווייטען לידער פון דער בעוועגונג. פון דער דאזיגער גענעאלאגיע איז צו זעהען, אז דיסטערבערג איז אנ'אייניקעל פון אנ'אנגעזעהענעם יוד.

דיסטערבערג האט באלד ערלאזט זיין פאסטען און ערקלערט, אז ער האט גארנישט געוואוסט וועגען זיין סעמיטישער אפשטאמונג. זיין דימיסיע איז נישט אנגענומען געווארען. צי דאס אלץ האט געמאכט עפעס אנ'איבערקעהרעניש אין די מוחות פון די שטאלהעלמער, איז נישט בעוואוסט, נאר פאר הומאר האט די גאנצע געשיכטע געגעבען נישט וועניג שפייז.

וואס שייך די ברייטע קרייזען פון דער מיטעל־בורזשואזיע הערט זי נישט אויף צו שטורמען די בענק מיט בעפעהלען צו קויפען און פערקויפען אויף דער בירזשע. אין טאג, ווען עס האט זיך בעוויזען דער נייער דעקרעט, וועלכער האט אפיציעל בעשטעטיגט אלע מיטטיילונגען פון די צייטונגען וועגען פערעפענטליכען פאן פאפענס ווירטשאפטליכען פראגראם, האט זיך די צאהל פון די, וואס לעכצען גרינג צו פערדינען, שטארק פערגרעסערט.

(פ. ב.)

די שרעקליכע פערפלייצונג אין כארבין

צו די גרויזאמקייטען פון וואסער איז נאך צוגעקומען א כאלערע־עפידעמיע

ערשט איצט קומען אן גענויערע ידיעות וועגען דער געוואלדיגער פערפלייצונג אין כארבין. די פערפלייצונג האט [illegible], אז צוליב איהר האט מען פערגעסען אין אלעמדינג: אין פאליטיק, אין דער קאמיסיע פון פעלקער־בונד און מאנדזשוריען. כארבין און די גאנצע געגענד ארום אויף הונדערטער קילאמעטער, פעלדער, לאנקעס, וועלדער — דאס אלץ געפינט זיך אונטערן וואסער אין בוכשטעבליכען זין פון ווארט.

דער פונאנדערגעגאסענער טייך סונגארי האט צוערשט בעדעקט מיט וואסער די דאטשעס ארום כארבין, דאן איז דורכגעריסען געווארען די דאמבע ביי פודיאדיאן, א כינעזישער ישוב בעבען כארבין. דארט איז ענטשטאנען א פאניק און די בעפעלקערונג האט זיך אין שרעק געלאזט לויפען קיין כארבין. אלע וועגען צווישען פודיאדאן און כארבין זענען געווען פולשטענדיג פערפראפט מיט וועגענער, פערד, בהמות און אויטאמאבילען. דאס געוויין פון קינדער, דאס רעווען פון די צושראקענע בהמות, האט זיך צונויפגעגאסען מיט די סיגנאלען פון די אויטאס. צו אווענד איז שוין גאנץ פודיאדאן געווען פערגאסען. אין טייל ערטער האט זיך דאס וואסער אויפגעהויבען ביז א צוויי מעטער אין דער הויך. וויפיל מענשען פון די צוויי הונדערט טויזענד איינוואוינער פון פודיאדאן האבען זיך געראטעוועט אין די העכערע שטאקען פון די הייזער, וויפיל עס זענען ענטלאפען און וויפיל זענען אומגעקומען אין די וואסערען פון דער פערפלייצונג איז נאך גענוי נישט בעקאנט.

די צוברויזטע כוואליעס פון סונגארי האבען זיך אנגעהויבען דערנעהנטערען אויף קיין כארבין, צו דעם טייל פון דער שטאט, וואס איז צום מייסטענס בעוואוינט און וואו עס געפינען זיך די גרעסטע האנדעלס־אונטערנעהמונגען, צו פריסטאן. דעם צווייטען טאג איז שוין פריסטאן געווען אונטער'ן וואסער. דאס וואסער האט דערגרייכט ביז צום האלז, בעוועגען האט מען זיך געקאנט נאר אויף לאדקעס, שלעכטע ידיעות זענען אנגעקומען אויך פון אנדערע קווארטאלען פון דער שטאט, עס איז פערגאסען געווארען די הויפט־גאס די כינעזישע.

אט די גאס, וועלכע איז שטענדיג בעלעבט און וואו ביינאכט איז ליכטיג, ווי ביי טאג א דאנק די שויפענסטער פון די אונצעהליגע גרויסע מאגאזינען, האט בעקומען אנ'אומעטיגען, מורא'דיגען אויסזעהען. אין די זייטיגע גאסען איז דאס בילד נאך שרעקליכער. איבער די גאסען שווימען לאדקעס, מענשען געהען ביז אין האלז אין וואסער. אויפ'ן וואסער שווימען ארויף די טויטע קערפערס פון פערד, קיה און אפילו מענשען. אין פודיאדאן זענען דערטרונקען געווארען עטליכע הונדערט מאן.

דעם טייך סונגארי איז נישט צו דערקענען, קיין ברעג קאן דאס אויג נישט דערגרייכען, אויף צעהנדליגער ווייארסט ארום זעהט מען נאר וואסער און וואסער און וואו נישט וואו סטערטשען ארויס פון וואסער א קוימען אדער א בוים. גרויסע דאמפפערס געהען איצט פריי דארט, וואו פריהער האט זיך קוים געקאנט בעוועגען א לאדקע. פיל הייזער זענען איינגעפאלען אראפגעשווענקט געווארען פון דער ערד.

וואלט דאך גענוג געווען דאס אומגליק פון דער פערפלייצונג, איז דאס, ווייזט אויס, געווען צו וועניג. איינאיינעם מיט דעם שרעקליכען גאסט סונגארי איז געקומען נאך א שרעקליכערער גאסט: די כאלערע. עס איז פערשטענדליך, אז די קרענק האט געפונען א גאר גינסטיגען באדען אין די בעדינגונגען, וואס האבען זיך בעשאפען א דאנק דער פערפלייצונג צווישען די צעהנדליגער טויזענדער היימלאזע, נאקעטע און הונגעריגע. אויף פיל פון די אומגליקליכע איז א שרעק א קוק־צו־טון. כמעט נאקעטע מענשען, די קערפערס זענען אינגאנצען איז אייטערדיגע וואונדען און בלאטערס, די ארימקייט, וועלכע דאס וואסער האט ארויסגעטריבען פון די קעלערס און לעכער, האט מיטגעשלעפט מיט זיך דאס ביסעלע האב און גוטס. וויפיל מענשען עס וואלגערען זיך אזוי אונטער'ן פרייען הימעל איז שווער צו זאגען, יעדענפאלס צעהנדליגע טויזענדער. די לאגערס, וואו די מענשען האבען זיך צולעגט, זענען אמת'ע פערשפרייטער פון פערשידענע קראנקהייטען. דא האט פאר זיך די כאלערע געמאכט א ברייטע וואלע און זי שניידט מענשען, ווי די זאנגען אויפ'ן פעלד.

אט דאס איז אמעריקע!

א בינטעל עכט־אמעריקאנער דומהייטען

דער דייטשער זשורנאליסט ערנסט לארזי אין זיין ארטיקעל אין „קווערשניט" א"ג „איבער וואס שפוינט אמעריקע" שילדערט א געוויסען ריפליי, וועלכער שטעלט צו פאר די אמעריקאנער אלע טאג אויסטערלישע פאקטען און איז צוליב דעם רייך און בעריהמט.

ריפליי שטאמט פון קאליפארניע. ער צייכענט. איינמאל האט ער פערעפענטליכט אין א צייטונג קאריקאטורען פון ספארטלער: אנ'אויסטראליער, וועלכער איז אין משך פון 4 שעה געשפרונגען 11,810 מאל איבער א שטריקעל; אנ'ענגלענדער, וועלכער איז אין משך פון 11 סעקונדען דורכגעלאפען 100 יארדען; א קאנאדער, וועלכער האט דעם זעלבען מרחק, שפרינגענדיג הינטער זיך, דורכגעמאכט אין 14 סעקונדען; אנ'אמעריקאנער, וועלכער האט געהענדיג הינטער זיך מיט א שפיגעל אין האנד דורכגעשפרייזט דעם אמעריקאנער קאנטינענט און א פראנצויז, וועלכער איז געווען אונטער'ן וואסער 6 מינוט $29^4/_5$ מיט סעקונדען. די אונטערשריפט אונטער די צייכנונגען איז געווען: „גלויב אדער גלויב נישט".

אויף מארגען האט זיך ריפליי אויפגעכאפט א בעריהמטער, און זיין רובריק האט געוואונען א שטענדיגען ארט אין „איווינינג פאסט". גאר בעריהמט איז ער אבער געווארען נאך לינדבערג'ס פליה. ריפליי האט אנגעצייכענט לינדבערג'ס עראפלאן מיט אנ'אויפשריפט: לינדבערג איז דער 67־טער מענש, וועלכער איז אהן איבעררייס דורכגעפלויגען דעם אטלאנטישען אקעאן. עס האבען זיך גענומען שיטען פראטעסטען! און ריפליי האט רוהיג געענטפערט: פאר לינדבערג'ן האבען איבערגעפלויגען דעם אקעאן בראון און עלקאק אין 1919 יאהר, אין זעלבען יאהר אויך אנ'ענגלישער דיריזשאבעל מיט א שטאב פון 31 מענשען, און אין יאהר 1923 — א צווייטער צעפעלין מיט 33 מענשען. ריפליי האט געזיגט און בעקומען אנ'איינלאדונג מיטצוארבייטען אין מעכטיגען הערסטקאנצערן.

אין איין נומער גיט ריפליי אומגלויבליכע פאקטען, כדי זיי אויפצוווייזען אין אנדערען נומער. אויף אזא אופן ציהט ער מיט זיין רובריק דעם שטייגענדיגען אינטערעס פון די ברייטע קרייזען לייענער. ער בעקומט ביז 4000 בריף א טאג אמעריקע לערנט זיך פון ריפלייען און ריפליי פון אמעריקע. אט איז א בינטעל פון זיינע „פאקטען":

דעם 17־טען מערץ איז דער געבורטס־טאג פון אירלענדישען הייליגען, פאטריק. ריפליי בעווייזט, אז פאטריק איז גאר א פראנצויז, און אז די דאטע פון 17־טען איז ענטשטאנען פון דער סומע פון צוויי שטרייט־דאטעס: 8־טער און 9־טער מערץ. ווילהעלם טעל האט נישט געקענט אראפשיסען א עפעל פון זיין זוהנ'ס קאפעל, ווייל אין קאנטאן אורי וואקסען נישט קיין עפעל. דעם 12־טען נאוועמבער 1904 י. האט א רעסטאראטאר אין מישיגען געקוילעט איבער א צענדליג הינער און זיי אויסגעטרייבערט, און איינע פון זיי האט מיט אנ'אפגעשניטענעם קאפ געוואוינט שפאצירען איבערן קיך און מיט דער הילף פון איינשפריצונגען געלעבט נאך 18 טעג. אין א דארף הינטער מאדריד האבען אלע איינוואוינער צומווייניגסטען צו 6 פינגער ביי איין האנט און פוס. אין א שטאט פון שטאט ניו־דזשוירסי שטעהט א 3־שטאקיגער מויער, אויסגעבויט דורך א 63־יעהריגען בלינדען מאן. בלייסטאן האט מיט א מיקראסקאפ אנגעצייכענט אויף א קערנדעל רייז 1615 אותיות. הוד האט איינגעשטעלט 139 דאמינא־שטיינער איינער אויפ'ן אנדערען. א פראנצויז האט אין משך פון צוויי יאהר פערווארפען א בעריהמטע ארטיסטין מיט בריף, אין וועלכע ער האט 1,000,001 מאל איבערגעכאזערט דאס ווארט: איך האב דיך ליב. ד"ר ליכטינגען פון ווין האט געלאכט אהן איבעררייס א חודש צייט. דער חתונה־מארש פון „לאהענגרין" געשפילט פון סוף, גיט שאפען'ס טרויער־מארש. דאס איז ריפליי — ענדיגט דער אווטאר פון ארטיקעל. דאס איז אמעריקע. אויף דעם פערדינט ריפליי מיליאנען. גלויב אדער גלויב נישט. איך גלויב.

מען אויפ'ן צוזאמענפאהר געקאנט בעמערקען א בולטע טענדענץ אויסצומיידען א קלארען ענטשיידענען ענטפער. אומענטשיידענקייט דאס איז געווען דאס כאראקטעריסטישע אין דעם צוזאמענפאהר, וועלכער האט ווייט נישט ארויסגעוויזען יענע האפערדיגקייט, יענע אקטיווקייט און קאמפסלוסטיגקייט, וועלכע איז געווען אזוי כאראקטעריסטיש פאר דעם רעוויזיאניזם אין די ערשטע פאזען פון זיין ענטשטעהונג און טעטיגקייט.

(ען)

ספארט-בעוועגונג

פערמעסטונגען אין ספארט-שפילן פון די יודישע קלובען

לאדזער „מכבי" — מייסטער פון וועלט-פערבאנד „מכבי"

שבת און זונטאג איז אויפ'ן פלאץ פון י.ק.פ. פארגעקומען דער טורניר פון ספארט-שפילען פאר יודישע קלובען אין פוילען. דעם טורניר האט איינגעארדענט די פוילישע צענטראלע פון וועלט-פערבאנד „מכבי" און צו דעם צוועק איז אויפ'ן טורניר אנוועזענד געווען דער פארשטייער פון דער צענטראל ה' א. פויזנער. צום טורניר האבען זיך אין אלגעמיין געשטעלט ווייניג קלובען: פון לאדז: „מכבי", „הכח", און „בר-כוכבא"; פון ווארשא: „מכבי" און „זשאס".

די רעזולטאטען פון די בעזונדערע קאנקורענצען זענען געווען פאלגענדע:

קויש-באל פאר מענער: „זשאס" — בר-כוכבא 4:28 מכבי (ל.)—מכבי (וו) 12:14; הכח-זשאסס 4:6; מכבי (וו.)—זשאסס 9:36; מכבי (ל.) — הכח 2:27.

נעץ-באל פאר מענער: הכח—בר-כוכבא 0:2; מכבי (וו)—הכח 0:2; זשאסס—מכבי (וו) 1:2; מכבי (ל.)—הכח 0:2; זשאסס—מכבי (ל.) 0:2.

שטשיפיארניאק: מכבי (ל.)—זשאסס 5:17; מכבי (ל.)—הכח 4:10.

קויש-באל פאר פרויען: מכבי (וו)—הכח 2:8; מכבי (ל.)—מכבי (וו) 2:11.

נעץ-באל פאר פרויען: הכח—בר-כוכבא 0:2; מכבי (וו)—הכח 0:2; זשאסס—מכבי (וו) 0:2; זשאסס—מכבי (ל.) 1:2; מכבי (ל.) -- הכח 0:2.

האזענא: מכבי (וו)—בר-כוכבא 1:9; מכבי (ל.)—זשאסס 0:5; זשאסס—בר-כוכבא 0:2; מכבי (ל.) — מכבי (וו) 1:6.

מייסטער פון די יודישען קלובען איז אזוי ארום אין קויש-באל פאר מענער געווארען מכבי (לאדז). אין נעץ-באל פאר מענער — זשאסס (ווארשא). אין שטשיפיאניאק (מכבי לאדז). אין נעץ-באל פאר פרויען — זשאסס (ווארשא). אין האזענא (מכבי לאדז. אין קויש-באל פאר פרויען — מכבי (לאדז).

אין דער אלגעמיינער פונקטאציע האט דאס ערשטע ארט פערנומען און בעקומען די מייסטערשאפט פון מכבי-פערבאנד דער לאדזער „מכבי", בעקומענדיג 50 פונקטען; דאס צווייטע ארט — זשאסס (ווארשא)—27 פונקטען, דריטע — מכבי (ווארשא)—19 פונקטען; פירטע—הכח (לאדז); פינפטע — בר-כוכבא (לאדז).

די דאזיגע אימפרעזע איז געווען זעהר געלונגען און האט ארויסגערופען גרויס אינטערעס. די ארגאניזאציע, וועלכע איז געלעגען אין די הענד פון ספארט-קאפיטאן ה' זיידלער איז געווען א מוסטער-האפט. דער לאדזער מכבי האט אויף 6 קאנקורענצען בעקומען 4 ערשטע ערטער און 2 צווייטע.

האלב 7 אין אווענד איז איז לאקאל פון „מכבי" פארגעקומען די פייערליכקייט פון פונאנדערטיילען די פרייזען פאר די זיגער, ס'האבען געגרעדט דער דעלעגאט פון דער צענטראלע ה' פאזנער, ד"ר זיבערשטראם, האגער און קאפיטאן זיידלער.

די זיגער אויף דער אלימפיאדע

די אינדישע האקעי-מאנשאפט שפילט אין בערלין

ליגע-מעטשעס איז לאנד.

ל. ק. ס. — פאלאניא (ווארשא) 1:3

„פאלאניא" איז איינע פון די קאנדידאטען ארויסצופאלען אין „א" קלאס, יעדער פערלוירענער פונקט איז פאר איהר איצט א גרויסע געפאהר און דעריבער האט מען גערעכענט, אז „פאלאניא" וועט שטעלען דער לאדזער מאנשאפט אן עקשנות'דיגען ווידערשטאנד.

ל. ק. ס. האט אבער נעכטען געהאט א גוטען טאג און האט נישט דערלאזט די ווארשעווער געסט אפילו קומען צום ווארט. ל. ק. ס. האט זיך רעהאביליטירט פאר איהר שוואכען שפילען מיט טשארני און האט דעם נעכטיגען זיג עהרליך און פערדינט אויסגעקעמפט.

ריכטער – ה' ארטשינסקי.

גארבארניא — קראקאוויא 0:4

טשארני — ווארטא 0:2

וויסלא — לעגיא 2:3

קאמפען פאר אריינקומען איז דער ליגע

ערשטע מפלה פון ל. ט. ס. ג.

לעגיא (פויזען) — ל. ט. ס. ג. 1:2

אין פויזען האט די לאדזער מאנשאפט, וועלכע האט נאך ביז איצט נישט פערלוירען קיין איין פונקט אין די קאמפען וועגען אריינטרעטען אין דער ליגע – נעכטען פערשפילט ביי דער פויזענער „לעגיא" אין דער פערהעלטניש פון 1:2.

פאדגוזשע (קראקא) — 1 פ. ס. 1:2

גוויאזדא (ווארשא) — פאלאניא (בידגאשטש) 1:1

טעניס-טורניר וועגען דער לאדזער מייסטערשאפט

מיטוואך הויבט זיך אן אין העלענאוו דער 17-טער טעניס-טורניר וועגען דער מייסטערשאפט פון לאדזער קרייז, איינגעארדענט דורך דעם לאדזער טעניס-קלוב. דער היי-יעהריגער טורניר וועט זיין פיל אינטערעסאנטער ווי די ביז-איצטיגע צוליב דער גרויסער צאהל אנטיילנעהמער. ס'איז שוין געזיכערט דער אנטייל פון די ברידער סטאלאראוו און דעם יודישען שפילער גאלדשטיין, וועלכער האט פאריאהרען געוואונען די לאדזער מייסטערשאפט.

קאמה וועגען אריינגעהן אין „א"-קלאס אין לאדזער קרייז

לעביא (טאמאשאוו) — פראסנא (קאליש) 1:4

ביז איצט זענען די שטארקסטע שאנסען פאר אריינקומען אין „א"-קלאס אין לאדזער קרייז פאר'ן לאדזער „מכבי".

פוסבאל בליץ-טורניר

„הכח" געוואונען דאס ערשטע ארט

אויפ'ן ספארט-פלאץ פון די „טוריסטען" איז שבת פארגעקומען א בליץ-טורניר פון פיר פוסבאל-קלובען: דריי „ב"-קלאסיגע „הכח", „ווידזעוו" און „טוריסטען" און דער פרעטענדענט אויפ'ן מייסטער-טיטעל אין „צע"-קלאס „שטערן". די מאנשאפטען האבען געשפילט צו 7 מינוט. דער טורניר האט ארויסגערופען א בעדייטענדע פּעראינטערעסירונג ביים ספארט-פובליקום. גרויס עמאציע האט צוגעשטעלט דעם פובליקום דער מעטש צווישען „הכח" און „ווידזעוו".

„ווידזעוו" האט ביי דעם ערשטען מעטש געהאט בעזיגט די „טוריסטען" מיט 0:2 און האט זיך שוין כמעט פערזיכערט דאס ערשטע ארט אין טורניר, פיהרענדיג אין מעטש מיט „הכח" 0:2, אבער „הכח" האט געשפילט מיט גרויס אמביציע און ס'איז איהר געלונגען אויסצוגלייכען. ביי דער פארטזעצונג פון שפילען איז „הכח" געלונגען צו שיסען נאך 3 טויערען, אזוי ארום האט „הכח" געוואונען דאס ערשטע ארט פאר ווידזעוו, טוריסטען און שטערן.

דער אלגעמיינער אויסגאנג פון טורניר איז פאלגענדער:

הכח - שטערן 1:5

ווידזעוו - טוריסטען 0:2

טוריסטען - שטערן 2:4

הכח - ווידזעוו 2:5

שווים-מייסטערשאפטען פון לאדזער קרייז

אין צווייטער און דריטער קלאס

אין באסיין פון ל.ק.ס. זענען נעכטען פארגעקומען די שווים-מייסטערשאפטען פון לאדזער קרייז אין צווייטער און דריטער קלאס מיט'ן אנטייל פון ל.ק.ס. און מכבי. די פערמעסטונגען האבען געוויזען, אז דער שווים-ספארט אין לאדז האט געמאכט גרויסע פארשריטען. די בעזונדערע רעזולטאטען זענען פאלגענדע:

100 מעטער פרייסטיל, אין צווייטער קלאס האט דאס ערשטע ארט פערנומען שוואנקאווסקי (ל.ק.ס.), און דריטער קלאס עלסנער (ל.ק.ס.)

100 מעטער טויש-סטיל. צווייטע קלאס – גינטער (ל.ק.ס.), דריטע קלאס – רעמפינסקי (ל.ק.ס.)

100 מעטער קלאסישער סטיל. צווייטע קלאס – גינטער (ל.ק.ס.), דריטע קלאס – מייכזשאק (ל.ק.ס.)

400 פרייסטיל צווייטע קלאס – שוואנקאווסקי (ל.ק.ס.), דריטע – עלסנער (ל.ק.ס.)

200 מעטער קלאסישער סטיל. צווייטע קלאס – גרונט (מכבי), דריטע קלאס – הארטוויג (ל.ק.ס.)

1500 מעטער פרייסטיל. צווייטע קלאס – גינטער (ל.ק.ס.), דריטע קלאס – הארטוויג (ל.ק.ס.)

שטאפעטען-לויף 5 x 50 – ערשטע ארט ל.ק.ס. 3 x 100 – אויך ל.ק.ס.

אין שפרינגען האט דאס ערשטע ארט פערנומען עלסנער פון ל.ק.ס.

לייכט-אטלעטיק

נעכטען זענען פארגעקומען די לייכט-אטלעטישע פערמעסטונגען וועגען דעם בעכער פון לאדזער שטאט-פרעזידענט פאר די ארבייטער-קלובען. אין די מענער-פערמעסטונגען האט דאס ערשטע ארט פערנומען דער פאבריקס קלוב „זיעדנאטשאנע" מיט 63 פונקטען, דאס צווייטע ארט – גייער 20 פונקטען; דאס דריטע – קרושענדער – 17 פונקטען. די פרויען-פערמעסטונגען קומען פאר קומענדיגען זונטאג.

ציקליסטיק

דער קלוב „זיעדנאטשאנע" האט נעכטען איינגעארדענט גרויסע ראווער-ציעגען אויפ'ן שאסי. דעם 50-קילאמעטער-לויף האט געוואונען בארטאשעק (פון ל.ק.ס.), 20-קילאמעטער-לויף פאר יוניארען—טאסטעק פון „זיעדנאטשאנע".

ערשטע ווינטער-ספארט-שפילן פון „מכבי" אין זאקאפאנע

אין הסכם מיט דעם בעשלוס פון „מכבי" - פערבאנד צוזאמענפאהר, וועלכער איז פארגעקומען היי-יאהר אין חודש יולי אין ווין, וועלען פארקומען אין פוילען די ערשטע ווינטער ספארט-שפילען פון „מכבי" אין זאקאפאנע, אין דער צייט פון 2-טען ביז'ן 5-טען פעברואר 1933.

אין פראגראם געהען איין: וועט-לויף אויף נארטעס, שליטענס, האקען-שפילען און אויף ליוש-וועס.

די געהעריגע פראגראמען פאר די ספעציעלע אפטיילונגען זענען שוין געווארען די ספארט-פערבאנדען ארויסגעשיקט. דער אינטערעס פאר דער אימפרעזע איז אין אויסלאנד זעהר גרויס, פון א גאנצע רייה פערבאנדען קומען אן פארשטווערע ד אנפראגען וועגען די איינצעלהייטען פון דער אימפרעזע.

א חוץ די אקטיווע אנטיילנעהמער איז צו ערווארטען א גרויסע צאהל פון טוריסטען-גרופען וועלכע וועלען אויך א חוץ זאקאפאנע בעזוכען א רייה פוילישע שטעט און וועלען אויך נעהמען אנטייל

וועגן דער דייטשער באקס-מייסטערשאפט אין שווער-געוויכט

וועלען קעמפען יאזעף בעסעלמאן און גוסטאוו עדער.

אין די אויספלוגען, וועלכע דער פוילישער „מכבי" וועט ארגאניזירען.

מיט דער ארגאניזירונג פון דער גאנצער אימפרעזע אין זאקאפאנע פערנעהמט זיך א ספעציעל געשאפענער קאמיטעט מיט דעם שטענדיגען זיץ-ארט אין קראקע. די ארגאניזאטארען האבען שוין אפגעהאלטען עטליכע קאנפערענצען מיט די מאסגעבענדע קערפערשאפטען אין פוילען, די רעגירונגס ספערען, ווי אויך פיל ספארט-פערבאנדען האבען צוגעזאגט די ארגאניזאטארען די ווייטגעהענדסטע מיט-הילף.

אלע זעמטליכע אינפארמאציעס ערטיילט דער ארגאניזאציע קאמיטעט: קראקע, פאסט-קעסטעל 372

אלגעמיינע פערזאמלונג פון ארב.-ספארט-געז. „פאראויס"

מאנטאג, דעם 5. סעפטעמבער ה. י. איז אין זאל פון ארבייטער-הויז, בערעק-יאסעלעוויטש 16, אונטערן פארזיץ פון ה' סטאלארסקי פארגעקומען די אלגעמיינע פערזאמלונג פון ארב.-ספארט געזעלשאפט „פאראויס" (נאפשוד). אין דער פערזאמלונג האבען אנטיילגענומען 60 מיטגלידער. ס'האבען געהאלטען בעגריסונגס-רעדעס פון לאדזער קאמיטעט פועלי-ציון ה' סטאלארסקי, פון פוילישער ארב.-פערייין די ה"ה: משה קארפעל און קולענבערגער. פון בעריכט, וואס גיט אפ ה' לעווין ווייזט זיך ארויס אז במשך א חודש וואס די געזעלשאפט עקזיסטירט האבען זיך דעקלארירט 65 מיטגלידער. ס'עקזיסטירט א גימנאסטיק-סעקציע, וואס ווערט אנגעפיהרט דורך דעם אינסטרוקטאר ה' בעלינסקי. א פוטבאל-סעקציע, וואס ציילט 30 מיטגלידער, די פוטבאל-סעקציע האט אנטיילגענומען אין פוטבאל-טורניר צוליב'ן 5-יעהריגען יובילעאום פון לאדזער קרייז-פערבאנד פון די ארב.-ספארט-קלובען און האט רעמיזירט מיט ווידזעוו און שטערן געווינען ביי מארגענשטערן א. א. פון 9 קלובען פערנומען דעם 4-טע ארט.

די פוטבאל מאנשאפטען טרעניר ען נארמאל 2 מאל אין וואך. די ספארט-געזעלשאפט איז אנגעשלאסען אין די „שטערן" צענטראלע און האט אויך אנטיילגענומען אין ראיאן-צו אמעראהר פון די שטערן-קלובען אין לאדזער ראיאן זיין בעקומען א פערטער אין עקזעקוטיוו כון לאדזער ראיאן קאמיטעט. די ספארט-געזעלשאפט איז די איינציגע ארבייטער ספארט-געזעלשאפט אין באלוט. די פערוואלטונג טרעט אויך צו ארגאניזירען אנדערע סעקציעס. ס'ענטוויקעלט זיך א דיסקוסיע, ווי מנעזיע אנטייל די ה"ה: קריגער, טיפענבאך, שמולעוויטש, קולענבערגער, קארפעל א. א. נאכ'ן שלוס-ווארט פון ה' לעווין טרעט מען צו וועהלען א נייע פערוואלטונג, וואס גיט פאלגענדע רעזולטאט. אין פערוואלטונג ווערען געוועהלט די ה"ה: משה קארפעל, קולענבערגער, טיפענבאך, לעווקאוויטש, ציגאמאן, ליטווין, זלאטניצקי, קאנדידאטען: יאקובאוויטש, הערש, קויפמאן, ראזנשאל און פלאצקער אברהם. אין רעוויזיאנס-קאמיסיע: קריגער שמחה, טיפענבאך אליי לייב, און שיינהאלץ. קאנדידאטען: וואלף לעווקאוויטש און בערבער. די פערוואלטונג האט זיך קאנסטיטואירט אויף פאלגענדען אופן: פארזיצער ה' משה קארפעל, וויצע ה' ציגאמאן, סעקרעטאר ה' ליטווין, קאסירער ה' טיפענבאך, וו"ט. ה' קולענבערגער. די געזעלשאפט געפינט זיך אין איינענעם לאקאל אויף בערעק-יאסעלעוויטש 16 און איז אפען יעדען טאג פון 8 ביז 10 אווענד.

ווי אַזוי די צאַרישע פּאָליציי האָט צוויי מאָל „געכאַפּט" קאַרל מאַרקס'ן

די רוסישע געהיים־פּאָליציי האָט געגלויבט, אַז מאַרקס וויל קומען קיין רוסלאַנד מאַכען אַ רעוואָלוציע. — פאַקטען וואָס ווערען דערציילט אין נאָר וואָס געפונענע דאָקומענטען

קאַרל מאַרקס, דער בעשאַפער פון וויסענשאַפט־ליכען סאָציאַליזם, האָט אַליין נישט געוואוסט וויפיל זאָרג ער האָט פערשאַפט דער געהיימער פּאָליציי אין רוסלאַנד און אַפילו אויך דעם צאַר.

נאָך אין ווינטער פון יאָהר 1842־43 האָט דער צאַר ניקאָלאַי דער ערשטער רעדענדיג מיט'ן פּרייסישען אַמבאַסאַדאָר, דערמאָנט מאַרקסן. ער האָט אָנגעוויזען, אַז אין דער „ריינישער צייטונג" וואָס איז דאַמאָלסט רעדאַגירט געוואָרען פון דעם יונגען מאַרקסן, האָבען זיך געדרוקט אַרטיקלען וועגען רוסלאַנד, וואָס דער טאָן איז געווען אַ בע־ליידיגענדער. ניקאָלאַיס פּראָטעסט האָט באַלד גע־האַט אַ ווירקונג אויף דעם שיקזאַל פון דער צייטונג. די פּרייסישע רעגירונג האָט די צייטונג פער־מאַכט אין עטליכע חדשים אַרום.

פון דאַן אָן איז דער נאָמען קאַרל מאַרקס זעהר אָפט דערמאָנט געוואָרען אין די דאָקומענטען פון דער רוסישער פּאָליציי.

אין יאָהר 1871 נאָך דער פּאַריזער קאָמונע האָט אַ רוסישער אויסלענדישער אַגענט געלאָזט וויסען דער רוסישער פּאָליציי, אַז ער האָט בע־קומען ידיעות „פון די זיכערסטע קוועלען", אַז קאַרל מאַרקס קלייבט זיך צו מאַכען אַ געהיימע רייזע קיין רוסלאַנד אויפצוהייבען דאָרטען אַ רעוואָלוציע. קומען וועט ער מיט אַ פאַלשען פּאַס אויפ'ן נאָמען וואַלעס. אויף די פיהרער פון דער רוסישער פּאָלי־טישער פּאָליציי האָט די מעלדונג דאַמאָלסט גע־מאַכט אַ זעהר שטאַרקען איינדרוק. און זיי האָבען טאַקע ערנסט זיך גענומען גרייטען צו בעגעגענען ווי געהעריג דעם נישט געבעטענעם גאַסט.

באַלד ווי עס איז אָנגעקומען די מעלדונג, דעם 4־טען יוני 1871, האָט דער הויפּט פון דער צענט־ראַלער פערוואַלטונג פון דער רוסישער פּאָליטישער פּאָליציי (זי האָט זיך דאַמאָלסט גערופען „די דריטע אָפּטיילונג פון דער קאַנצעלאַריע פון זיין אימפּעראַ־טאָרישער מאַיעסטעט") פונאַנדערגעשיקט טעלעגראַ־מעס, אַז מ'זאָל אַרעסטירען קאַרל מאַרקסן, ווי נאָר ער וועט אַרויפטרעטען אויף דער רוסישער טע־ריטאָריע. די טעלעגראַמעס זענען צושיקט געוואָרען אין אַלע זשאַנדאַרמען אָפּטיילונגען פון די גובער־ניעס ביים גרענעץ, וואו נאָר מאַרקס האָט געקענט אַריינקומען אין רוסלאַנד.

עס פערשטעהט זיך, אַז אין די גרענעץ־גובער־ניעס פון רוסלאַנד האָט מען באַלד אָנגענומען אַלע נויטיגע שריט, אָבער קאַרל מאַרקס האָט זיך נישט בעאײַלט צו קומען. און דערווייל האָט מען פון אויס־לאַנד געשיקט אַלץ נייע ידיעות וועגען די פּלענער פון קאַרל מאַרקס געגען דער רוסישער רעגירונג.

דער אינטערעס צו קאַרל מאַרקסן איז אַלץ געוואַקסען. פאַר כאַפּען מאַרקסן האָבען די זשאַנ־דאַרמען געקענט ערוואַרטען אַ גאַנץ שיינע בע־לוינונג, האָט מען איהם דעריבער אויף אַלע גרע־נעצען געזוכט זייער ענערגיש. די רעזולטאַטען פון אַזאַ מין ענערגישען זוכען האָט מען באַלד דערפיהלט.

עס האָט זיך גראָד געמאַכט, אַז קיין רוסלאַנד האָט נויטיג געדאַרפט קומען איינער פון די טויזענ־טער מענשען מיט'ן נאָמען מאַרקס, וואָס זענען פער־האַן אויף דער וועלט. דאָס איז געווען איינער דזשוליוס אַלעקסאַנדער מאַרקס. ער האָט גאָרנישט פערדעכטיגט, אַז ס'איז פערהאַן אַ מענש וואָס טראָגט זיין נאָמען און וואָס האָט זייער שלעכטע כוונות געגען דער רוסישער רעגירונג. אַ געבאָ־רענער אין לייפּציג, האָט ער זיך געהאַט שוין לאַנג בעזעצט אין ענגלאַנד און איז געוואָרען אַן ענגלי־שער בירגער. אין דער שטאָט נאָטינגעס האָט ער געהאַט אַ גרויסען געשעפט און האָט געהאַנדעלט אויך מיט רוסלאַנד.

טאַקע צוליב זיינע רוסישע געשעפטען איז איהם אין זומער פון יאָהר 1872 אויסגעקומען צו פאָהרען קיין אָדעס. ער האָט געמאַכט דעם געהעריגען פּאַס, האָט בעקומען אַ וויזע פון רוסישען קאָנסול אין לאָנדאָן און איז אָפּגעפאָהרען קיין אָדעס אויף אַ שיף דורך קאָנסטאַנטינאָפּאָל. אַלץ איז אָפּגעגאַנגען גוט, ביז וואַנען די שיף איז אָנגעקומען קיין אָדעס, דאָ זענען אויפ'ן שיף אַרויף רוסישע זשאַנדאַרמען, כדי דורכצוקוקען די פּעסער. ווען זיי האָבען דערזעהען אין אַ פּאַס דעם נאָמען מאַרקס, האָט דאָס אויף זיי געווירקט, ווי אַ באָמבע וואָלט אויפגעריסען.

מ'האָט באַלד געלאָזט וויסען דעם הויפּט פון דער אָדעסער זשאַנדאַרען־אָפּטיילונג, דעם פּאָלקאָווניק קנאָפּ. קנאָפּ האָט אָבער אויף זיין אייגענער פעראַנטוואָרטליכקייט נישט געוואָלט בעשליסען די זאַך. מ'האָט צונויפגערופען אַ בעראַטונג מיט די העכסטע בעאַמטע פון אָדעס, דעם גראַדאָנאַטשאַל־ניק און דעם גענעראַל־גובערנאַטאָר.

מ'האָט ביי דעם ענגלישען סוחר געמאַכט אַ גרינדליכע אונטערזוכונג, און מ'האָט פערשטעהט זיך גאָרנישט געפונען. פונדעסטוועגען האָט מען בעשלאָסען איהם צו פערהאַלטען. דזשוליוס אַלעק־סאַנדער מאַרקס האָט געטרובט פּראָטעסטירען. ער האָט אָבער געפועלט נאָר איין זאַך: מ'האָט איהם געגעבען די ברירה אָדער צו בלייבען אַרעסטירט אויפ'ן שיף, און נישט קענען פון דאָרטען אַרונטער־גיין, אָדער זיך בעזעצען אין אַ צימער אין אַ האָ־טעל און דאָרטען זיין אַרעסטירט.

עס ווייזט אויס, אַז דער סוחר מאַרקס האָט דאַמאָלסט געהאַט אין אָדעס זייער וויכטיגע גע־שעפטען, ווייל ער האָט בעסער געוואָלט זיין אין אַ האָטעל. ער האָט בעקומען דאָס רעכט אויפצו־נעמען ביי זיך די פעררייזענע, אויף וועלכע ער האָט אָנגעוויזען, אַז ער האָט מיט זיי האַנדעלס־בעציהונגען, אָבער אַליין אַרויסגיין פון האָטעל־צימער האָט ער נישט געקענט, סיידען מיט אַ ספּעציע־לער ערלויבניש, ביים טיר איז שטענדיג געשטאַנען אַ פּאָליציאַנט. דערווייל האָט מען דורך אַ טעלע־גראַמע אָנגעפרעגט אין פּעטערבורג, צי קען דער פערהאַלטענער מאַרקס האָבען אַ וועלכע עס איז שייכות צו יענעם מאַרקסן, וועלכען די „דריטע אָפּטיילונג" זוכט אַזוי שטאַרק אַרום.

די ענערגישע האַנדלונג פון די אָדעסער בע־אַמטע האָט געשטעלט אין פערלעגענהייט די פּעטער־בורגער אָנפיהרער פון דער פּאָליטישער געהיים פּאָליציי. זיי האָבען פערשטאַנען, אַז דער פערהאַל־טענער האָט נישט קיין שום שייכות צו קאַרל מאַרקסן, וועלכען מען זוכט, און דאָס וואָס מ'האָט אַרעסטירט אַן ענגלישען בירגער קען פיהרען צו אומאַנגענעהמליכקייטען. מ'האָט פון פּעטערבורג טע־לעגראַפירט קיין אָדעס, אַז מ'זאָל דעם פערהאַלטענעם גלייך בעפרייען.

דער פערהאַלטענער סוחר מאַרקס האָט אָנ־געגעבען אַן אָנקלאַגע צום ענגלישען קאָנסול אין אָדעס, אָבער עס האָט נישט געבראַכט קיין שום רעזולטאַט. דער קאָנסול, ווייזט אויס, איז געווען זעהר פעראינטערעסירט אָנצוהאַלטען גוטע בע־ציהונגען מיט די רוסישע בעאַמטע. לויט ווי קנאָפּ שרייבט (אין זיין בעריכט קיין פּעטערבורג, האָט דער קאָנסול אויסגעהערט מינדליכע ערקלערונגען פון די אָדעסער בעאַמטע און האָט בעשטעטיגט זייער האַנדלונג ענטקעגען דעם ענגלישען סוחר.

(סוף מאָרגען)

אַזעלכע ספּעקטאַקלען ערלויבט מען זיך אין אַמעריקע!

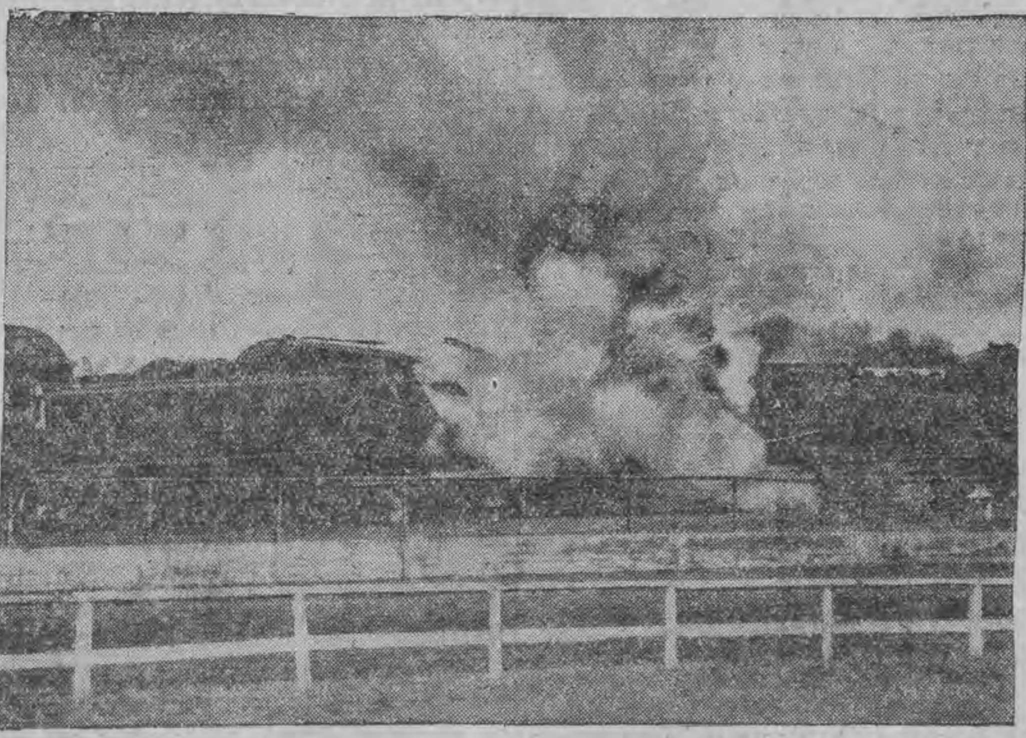

ביי דער געלעגענהייט פון אַ פאָלקספערזאַמלונג איז אין דער אָנוועזענהייט פון צעהנדליגער טויזענטער מענשען איינגעאָרדענט געוואָרען אַ צוזאַמענשטויס פון צוויי צוגען!

צווישען יודען אין אַמסטערדאַם

(בעמערקונגען פון אַ רייזע)

ווען אונזער שיף איז אָנגעקומען קיין אַמ־סטערדאַם, האָבען מיר אַ גרופּע יודען פערלאָזט דעם פּאָרט ביי יאַפּאַ־קאַדע (יאַפּאַ גאַס) און צוגע־פאָהרען מיט אַ טראַמוויי, צום הויפּט־וואָקזאַל, וועל־כער געפינט זיך אין צענטרום פון שטאָדט. ווי נאָר מיר געהען אַראָפּ פון טראַמוויי, לויפט צו אונז צו אַ דיקער הער, מיט פולע רויטע באַקען אין אַ ווייסער מאַרינאַרקע און רופט אויס:

— שלום עליכם, יודען! פון וואַנען קומט איהר?

דערוויסענדיג זיך אַז מיר זענען פון פּוילען, שטעלט ער זיך אונז פאָר, אַז ער איז אַליין אַ פּאָרטוגעזער יוד און וואוינט שוין אַ רייהע מיט יאָה־רען אין האָלאַנד.

קומט—זאָגט ער—איך וועל אייך ווייזען דעם יודישען קוואַרטאַל און אויך די פּאָרטוגעזישע סי־נאַגאָגע. קלויסטערס האָט איהר דאָך שוין אַוודאי געזעהען, איז דאָך אַוודאי און אַוודאי אַ מצוה צו בעזוכען, להבדיל, אַ יודישען מקום־קדוש.

— ווי פיהלען זיך דאָ יודען אין האָלאַנד — האָבען מיר איהם געפרעגט—ווי האַלט עס דאָ מיט'ן אַנטיסעמיטיזם?

דער יוד האָט זיך שטאַרק פונאַנדערגעלאַכט.

— דאָ אַנטיסעמיטיזם? יעדער פון אונז פיהלט זיך דאָ אַלס אמת'ער בעל־הבית. מיר זענען דאָ גלייכבערעכטיגטע בירגער. קיינער וועט נישט וואַ־גען אונז עפּעס שלעכטעס צו טון. פערקעהרט, מען האָט דאָ פאַר אונז דרך־ארץ. מיר האָבען דאָ אַ יוד—אַ מיניסטער. מלוכה־פּאָסטענס זענען אויך בע־וועצט מיט יודען: אַפילו דאָ, אויף דער באַהן, וועט איהר טרעפען יודישע בעאַמטע, יודישע קאָנדוק־טאָרען און טרעגער!

מיר שמועסען אַזוי, שפּאַצירענדיג איבער די אַמסטערדאַמער גאַסען, מיר דערנעהנטערן זיך צו אַ גרויסען פּלאַץ.

— איהר זעהט דאָ—זאָגט אונזער פיהרער—רעכטס דעם פּלאַץ? דאָ וואוינט אונזער קעניגין. זי האָט אַ טאָכטער פון עטליכע און צוואַנציג יאָהר אָבער עס מאַכט זיך עפּעס נישט קיין שידוך פאַר איהר.

זאָגענדיג דאָס, ווערט ער אויף אַ ווייַלע ערנסט. ער וואָלט געוואָלט וואָס שנעלער דערלע־בען נחת פון זיין פּרינצעסין.

— קומט ווייטער – זאָגט ער צו אונז מיט אַ שמייכעל – איך וועל אייך ווייזען די שעהנע, אימפּאָזאַנטע געביידע פון דער אַמסטערדאַמער בירזשע און די שלייפערייי פון בריליאַנטען. איך בעט אייך, יודען, פאַרזיכטיג! איך וועל אייך אַריבער־פיהרען איבער'ן פּלאַץ.

עס איז באמת שווער דעם פּלאַץ אַדורכצו־געהן. טראַמווייען, אויטאָבוסען, אויטאָ'ס און מאַ־סען ראָווער'ס — יונג און אַלט, מענער און פרויען פאָהרען אויף ראָווערס. אַ בעלעבטע בעוועגונג. אַ 10 שריט פון אונז שטעהט דער פּאָליציאַנט, וועל־כער רעגולירט דעם פערקעהר. אונזער יוד וואַרט נישט אויפ'ן פּאָליציאַנט, ער טרעט עטליכע שריט פאָראויס, גיט אַ צייכען מיט דער האַנד און שטעלט אָפּ דעם גאַנצען פערקעהר.

— שנעל, גייט דורך—בעפעהלט ער אונז און שרייט צום פּאָליציאַנט,—ווייזענדיג מיט דער האַנט אויף אונז—אַז ער האָט אָפּגעשטערט די בעוועגונג, כדי אַדורכצופיהרען אויסלענדער־געסט.

דער פּאָליציאַנט גיט אַ שמייכעל און לאָזט אונז ווייטער פערבייגעהן.

וואָס, איהר האָט גאָר קיין מורא פאַר'ן פּאָ־ליציאַנט? — פרעגען מיר איהם – „עס איז דען ערלויבט צו שטערען איהם ביים ערפילען זיינע פליכטען?"

אונזער יוד לאַכט האַרציג.

ווער מורא, וועמען מורא! מיר זענען דאָ בעל־הבתים! איהר זעהט, דאָ איז רעמבראַנד'ס הויז. דאָ האָט געלעבט דער גרויסער קינסטלער.

מיר קומען צו אַ פּלאַץ, אויף וועלכען ביי טישלעך און ביידלעך שטעהען יודען, אָרים גע־קליידט און פערקויפען אויבסט

— שלום עליכם – הערען מיר אויסרופען פון אַלע זייטען.

— שלום עליכם, יודען, פון וואַנען?

זייער אַ האַרציגער קבלת פנים. מיר כאַפּען אַ שמועס. זיי זענען צופרידען מיט זייער גורל.

— גריסט אונזערע ברידער אין פּוילען.

— וואָס איז מכח פּאַלעסטינע — פרעג איך איינעם אַ יודען—פאָהרט מען פון דאַנען קיין ארץ־ישראל?

— מיר האָבען דאָ יונגוואַרג—חלוצים, וועלכע זענען אונזערע פּיאָנערען, וואָס פאָהרען בויען ס'הייליגע לאַנד. דעם 26־טען אויגוסט, איז אוועק אַ שיף מיט חלוצים קיין פּאַלעסטינע.

אין אַ פּרעהליכער שטימונג געהען מיר ווייטער. דער יודישער קוואַרטאַל זעהט נישט אויס אימפּאָזאַנט. די גאַסען זענען שמאָלע און שמוציגע. אויף יעדען שריט און טריט—יודישע פּנימער און יודישע קינדערלעך. אָט זענען מיר ביי דער פּאָרטו־געזער סינאַגאָגע. די שמש'טע, אַ פיינע בליהענדע ברונעטין, אַנ'ערך 40 יאָהר אַלט, עפענט אויף מיט אַ גרויסען, אייזערנעם שליסעל די טיר. מיר זענען אינווייניג. די שוהל איז גענוג גרויס. עס וואַרפען זיך אין די אויגען די שעהנע קאַנדעליאַבערס, וועל־כע ציהען זיך לענגאויס דער שוהל ביז'ן ארון־קודש. איין זאַך איז מערקווירדיג. דער עמוד, פאַר וועלכען דער חזן דאַווענט, געפונט זיך ביי דער צפון־וואַנד און נישט פאַר'ן ארון־קודש.

עס לויפט צו אונז צו א יונגעל פון אַ יאָהר 11 און הויבט אָן צו רעדען צו אונז פּויליש.

— איהר זייט פון פּוילען? פון וועלכע שטאָדט קומט איהר? איך בין פון וואַרשע. כ'וואוין שוין דאָ דריי מאָנאַטען. אויב איהר וועט ערלויבען, וועל איך אייך די שטאָדט ווייזען, איך קען אַמ־סטערדאַם אויסגעבונדען.

דאָס יונגעל איז בעגייסטערט פון דער בע־געגעניש.

פון ווייטערדיגען געשפּרעך דערוויסען מיר זיך, אַז דעם יונגעלס פאָטער איז א שיפס־קאַפּיטאַן, אַז דאָס יונגעל איז געווען מיט זיין פאָטער אין פערשידענע לענדער און אַז אָט דאָס יונגעל קען זיך פערשטענדיגען אין 8 שפּראַכען. דאָס יונגעל נעפעלט אונז.

— גוט, פיהר אונז – זאָגען מיר – זאָג נאָר אָבער, יונגעלע, וויפיל ווילסטו זיך הייסען בעצאָה־לען פאַר דיין טרחה?

— איך וועל ביי אייך קיין געלד נישט נעה־מען – זאָגט ער – ערלויבט מיר נאָר מיטצונעהמען מיינע 2 חברים. זיי וועלען מיר העלפען. אויב איך וועל עפּעס נישט וויסען, וועל איך זיי פרעגען.

מיר זענען מסכים און אין בעגלייטונג פון די דריי יונגלעך, לאָזען מיר זיך געהן איבער די אַמסטערדאַמער גאַסען.

(המשך קומט)

יעקב נאַמיאַט

די „פּעטיציע" פון וועלט־פערבאַנד פון ציוניסטען־רעוויזיאָניסטען

ווין (י. ט. א.) די רעזאָלוציע, וואָס די 5־טע וועלט־קאָנפערענץ פון די ציוניסטען־רעוויזיאָ־ניסטען האָט אָנגענומען געגען דער מאַנדאַטאָר־מאַכט, האָט פאָלגענדען וואָרטלויט:

די אומגעהויער וואַקסענדע יודישע נויט און דער אומנערטרעגליך־געוואָרענער צושטאַנד אין ארץ ישראל מחמת דער שולד פון דער מאַנדאַטאָר־מאַכט אַ צושטאַנד, וואָס בעדראָהט די ענטוויקלונג פון דער יודישער נאַציאָנאַל הוים און שטעהט אין שריי־ענדער סתירה צום וואָרטלויט און זין פון דער באַלפור־דעקלאַראַציע און דעם ארץ־ישראל־מאַנדאַט, צווינגט דאָס יודישע פאָלק אין א גרויסער פאָלקס־מאַסען־דעמאָנסטראַציע ציהען די אויפמערקזאַמקייט פון דער ציוויליזירטער וועלט אויף דעם אומרעכט, וואָס ווערט בעגאַנגען לגבי דער יודישער נאַציע.

די 5־טע וועלט־קאָנפערענץ פון דער אוניאָן פון די ציוניסטען־רעוויזיאָניסטען בעשליסט צו פּראָקלאַמי־רען א גרויס־צוגיגע יודישע פּעטיציאָנס־בעוועגונג, וואָס זאָל אונמיטעלבאַר דורך דער צענטראַלע גע־פיהרט ווערען קיין זשענעווע.

די פּעטיציע זאָל פון איין זייט פעסטשטעלען די וועזענטליכע פערלעצונגען פון דער מאַנדאַטאָר־מאַכט און פון דער אַנדערער — פאָרמולירען פאָל־גענדע הויפּט־פאָדערונגען פון ציוניזם.

א) פרייע יודישע איינוואַנדערונג. ב) דורכ־פיהרונג פון א באָדען־רעפאָרם אין א״י פאַר דער ערלייכטערונג פון אויפריכטען די יודישע נאַציאָ־נאַל־היים. ג) ווירקזאַמע מאַסנאַהמען צום שוץ פון דער יודישער קאָלאָניזאַציע און פון די יודישע איינוואוינער פון לאַנד. ד) איינגלידערונג פון מזרח ארץ־ישראל (עבר־הירדן) אין געביט פון דער יודי־שער קאָלאָניזאַציע. ה) שאַפונג פון א רעזשים, וואָס איז איינגעשטעלט אויף דער יודישער קאָלאָניזאַציע אין ארץ־ישראל.

סאַקאָ-וואַנזעטי און דער דרייפוס-פּראָצעס
יאָהרצייט פון אַן'אומגערעכטיגקייט

מיט פינף יאָהר צוריק האָט אַמעריקע בעגאַנגען דעם גרויסען חטא—פון אומגערעכטיגקייט.

עס איז כדאי זיך צו דערמאָהנען, אַז מיט 5 יאָהר צוריק האָט מען אין אַ „טויטען-קאַמער" אין ניו-ענגלאַנד, גע'הרג'עט צוויי אָרימע איטאַליענער. איינער פון זיי אַן אַרבייטער, דער צווייטער אַ פּיש-פעדלער. פשוט'ע, נאַאיווע פאָלקס-מענשען. ענטוזיאַסטען, גלויביגע, קעמפער פאַר זייער גלויבען.

די פּאָליציי האָלט אַן אויג אויף זיי. זיי זענען פרעמדע, זיי זענען רעוואָלוציאָנערען. און אין אַמעריקע איז דאָס אַ דאָפּעלטער חטא. מען פערפלאָנטערט זיי אין אַ פּראָצעס. זיי ווערען בעשולדיגט אין מאָרד. די יוסטיץ-מאַשין האָט זיי אַריינגעצויגען אין דעם — ווי די שפּין אַ פליג. זיי ווערען פערורטיילט צום טויט. אַמעריקע'ס געוויסען טוט אַ ציטער אויף אַ וויילע—אָבער נישט אַזוי שטאַרק אַז עס זאָל האָבען אַ ווירקונג אויף דער יוסטיץ-מאַשין. סאַקאָ און וואַנזעטי געהען צו זייער טויט.

עס איז איינע פון די מערקווירדיגסטע ערשיינונגען — די גלייכגילטיגקייט פון אַמעריקע, צו אַלע פראַגען פון טיפער מאָראַל, פון העכערער גערעכטיגקייט. פאַרוואָס האָט פראַנקרייך געפיהרט אַזאַ ליידענשאַפטליכען, היסטאָרישען קאַמף אַרום קאַפּיטאַן דרייפוס? וואָס איז דעם דורכשניטליכען פראַנצויז געווען אַלפרעד דרייפוס? אַן אָפיציר פון דעם גענעראַל-שטאַב, אַ מיליאָנער, אַ מיטגליד פון אַ באַנקיר-פאַמיליע, ד.ה. ווייט פון די בּרייטע מאַסען — און דערצו נאָך אַ יוד. אַנטקעגען איהם אַלע אידעאַלען פון פראַנקרייך: דער פּרינציפּ פון אָרדנונג, פון רעספּעקט פאַר דער אַרמעע, דער איינגעוואָרצעלטער קאָנסערוואַטיזם.

און פונדעסטוועגען איז עס אין פראַנקרייך שיער נישט געקומען צו אַ בּירגער-קריג. דרייפוס איז געוואָרען די צענטראַל-פיגור אין אַן אומגעהויערער געוויסענס-דראַמע — און דאָס געוויסען האָט געזיגט, דרייפוס איז בעפרייט געוואָרען—ווייל אין פראַנקרייך איז דאָ אַ ליידענשאַפט פאַר דער אידעע, דער אַבּסטראַקטער אידעע פון יושר און גערעכטיגקייט.

פון ד"ר א. קאַראַלניק

מען פלעגט אַמאָל זיך וואונדערען איבער די אינטעלעקטועלע פון אייראָפּע און דעם פון זיי געפיהרטען אַרבייטער-קלאַס. וואָס פּראָטעסטירען זיי שטענדיג? — פאַרוואָס זענען זיי תמיד אַזוי אויף דער וואַך?

וואָס פאַר אַ שייכות האָט, צ. ב., סאַקאָ-וואַנזעטי צו דעם אַרבייטער אָדער דעם אינטעליגענט אין פראַנקרייך? פאַרוואָס האָט מען אין פּאַריז — און אין דער גאַנצער קולטור-ספערע פון פּאַריז — ד. ה., אין אַ גרויסען טייל פון אייראָפּע און דרום-אַמעריקע, אַזוי געשטורעמט. איינגעלייגט אַ וועלט, פּראָטעסטירט, געשטרייקט, אפילו—צוליב צוויי איטאַליענער, וואָס אַן'אַמעריקאַנער געריכט האָט פערורטיילט צום טויט? וואָס פאַר אַ שייכות האָט עס צו זיי?

אַמעריקע האָט געשטעלט די פראַגע און האָט זי נישט געקענט פערענטפערן.

האָבען אידעען אַ שעפערישען ווערט אָדער נישט? דאָס איז געווען די פראַגע. איז דאָס ריינע, אַבּסטראַקטע עטיק אָדער איז אַלצדינג טויטער בּוכשטאַב און בּרוטאַלע מאַכט? ווערט די וועלט אויף אַלע געביטען אַ קרבן פון דער מאַשין? אָט די פראַגע האָט אייראָפּע געשטעלט — און אַמעריקע האָט זיך גאָרנישט געהערט, נישט געוואָלט, נישט געקענט פערשטעהן. פאַר אַמעריקע — אין בעסטען פאַל — איז דאָס געווען אַ פּראָבּלעם פון „קלאַסען-יוסטיץ". און די דעבאַטע האָט דערפאַר אָנגענומען אַ פּאָליטישען כאַראַקטער. פאַר דעם אייראָפּעאישען מענשען איז דאָס געווען אַ מאָראַל-פּראָבּלעם, אַ פראַגע פון אַבּסטראַקטען יושר. און דער גרעסטער צאָרן פון אייראָפּע איז געווען — די אַפּאַטיע פון אַמעריקע. זיי, די יורשים פון אַן'אַלטער קולטור, האָבען געזעהן אַזוי קלאָר און בּולט, ווי די אַלטע אידעען, די פונדאַמענטאַלע פּרינציפּען פון דער געזעלשאַפטליכער מאָראַל ווערען צוריבען אין דעם נייעם און יונגען לאַנד, אין דעם לאַנד פון דער טריאומפירענדיגער מאַשין.

דער סאַקאָ-וואַנזעטי פּראָצעס איז געווען פאַר דעם בעאָבּאַכטער נישט בלויז אַ קאַמף צווישען איין גרופּע און אַ צווייטער פאַר מאַכט, עס איז געווען דער רעזולטאַט פון אַ היסטאָרישער ענטוויקלונג. עס איז געווען אַ רינג אין אַ לאַנגער קייט — און אַן'אָפּשליסענדער רינג.

פאַרוואָס איז מענשען-לעבען אַזוי בּיליג אין אַמעריקע? פאַרוואָס שיקט מען דאָרט אַזויפיל מענשען צום עלעקטרישען שטוהל — און קיינער בעמערקט עס נישט?

פינף יאָהר נאָך דער גרויסער אומגערעכטיגקייט. אין אַמעריקע האָט מען אין איהר פערגעסען. און אפילו פאַר די וואָס געדענקען—איז דאָס בלויז אַן'איינצעלער פאַל, אַ טרויעריגער, אַ שווערער. אָבער פאָרט נאָר אַ לאָקאַלער. און זיי האָבען זיך גאָרנישט פערטראַכט איבער דעם פּראָבּלעם פון דער „פּסיכישער מאַשין" וואָס איז קאַליע געוואָרען. און זיי זעהען גאָרנישט, אַז דער סאַקאָ-וואַנזעטי פּראָצעס איז געווען בלויז איינער פון די סימפּטאָמען פון דער טיפער „אַמעריקאַנער טראַגעדיע", דער טראַגעדיע פון אַ געוויסען וואָס איז פערטעמפּט געוואָרען, פון אַן'אינערן גייסטיג לעבען וואָס איז פערשאָטען.

אין גריכענלאַנד ערוואַרט מען, אַז דער פּרעמיער ווענעזעלאָס, וועלכען עס דראָהט אַ מפּלה אין פּאַרלאַמענט, וועט פּרובען צו מאַכען אַ מלוכה-איבערקעהרעניש.

אין די יאָהרען פון וואוילטאָג, פון רייכקייט, פון אומבעגרענעצטען געניוס איז דער סאַקאָ-וואַנזעטי פּראָצעס געווען בלויז אַ שטערענדיגער, אַן'אומאַנגענעהמער און פּייגליכער עפּיזאָד.

אין די יאָהרען פון אָרימקייט און פון פערלוירענע אילוזיעס וועט ער אפשר ווערען אַ פּראָבלעם און אַ וועג-ווייזער—צו דער עטישער טיף, דער וועג-ווייזער צו תשובה און רעוויזיע פון דעם לעבען-סיסטעם.

וואָס דער דרייפוס-פּראָצעס האָט געטון פאַר פראַנקרייך, וואָלט דער סאַקאָ-וואַנזעטי פּראָצעס בעדאַרפט טון פאַר אַמעריקע. אָדער איז זי נישט רייף דערצו, נאָך נישט גייסטיג דערוואַקסען?

ערפאָלג פון ארץ-ישראל אויף דער אָטאַווא-קאָנפערענץ
איז קומענדיגען סעזאָן צאָל-פרייער אימפּאָרט פון ארץ-ישראל-פּאָמעראַנצען קיין ענגלאַנד

ירושלים (י.ט.א.) דער וויצע-בירגערמייסטער פון תל-אָביב ה' רוקח, פיהרער פון דער ארץ-ישראל-דעלעגאַציע אויף דער בריטישער אימפּעריאַל-קאָנפערענץ אין אָטאַוואַ, וועלכער האָט זיך די טעג צוריקגעקעהרט קיין ארץ-ישראל האָט מיטגעטיילט דער י.ט.א., אַז די א"י-דעלעגאַציע האָט אויף אַזוי פיל אָבגעהאַלטען אַן'ערפאָלג, אויף וויפיל פון דער ענגלישער זייט איז געגעבען געוואָרען אַ זיכערע אויסזיכט אויף בעפרייען די א"י-פּאָמעראַנצען פון דעם 10-פּראָצענטיגען צאָל, וועלכער האָט פערפליכטעט ביים אימפּאָרטירען די דאָזיגע פּראָדוקטען קיין גרויס-בריטאַניען. ה' רוקח ערקלערט, אַז ער האָט אַ גרונד אָנצונעהמען, אַז שוין צום אָנהויב פון קומענדען סעזאָן (נאָוועמבער—אַפּריל) וועט די ענגלישע רעגירונג אָבשאַפען דעם אימפּאָרט-צאָל אויף ארץ-ישראל-אָראַנזשען. ער האָט אויך, אַז עס וועט דורכגעפיהרט ווערען די איינשליסונג פון ארץ-ישראל פּראָדוקטען אין דעם בריטישען פּרעפערענץ-צאָל-סיסטעם, פאַר וועלכען עס האָט זיך איינגעשטעלט די ארץ-ישראל-דעלעגאַציע אין אָטאַוואַ און וועלכער וועט בעגינסטיגען דעם אימפּאָרט פון ארץ-ישראל-פּראָדוקטען אין אַלע לענדער פון דער בריטישער אימפּעריע.

ה' רוקח האָט ווייטער מיטגעטיילט, אַז קאַנאַדע איז איצט אַ גוטער אָבזאַץ-געביט פאַר א"י-אָראַנזשען, מען בעקומט דאָרט פאַר די דאָזיגע פרוכט זעהר גוטע פּרייזען און מען דאַרף האָפען, אַז די איצטיגע ירידה פון אָבזאַץ אויף די אייראָפּעאישע מערק, וועלכע איז אַ רעזולטאַט פון דער אַלגעמיינער ווירטשאַפטליכער דעפּרעסיע, וועט קאָמפּענסירט ווערען דורך דעם אָבזאַץ אין קאַנאַדע.

ווי י.ט.א. דערוויסט זיך, בעטראַכט איצט ווידער די ענגלישע רעגירונג די פראַגע וועגען אָנווענדען דעם פּרעפערענץ-סיסטעם אויף א"י. דער פינאַנץ-קאַנצלער נעוויל טשעמבערלען האָט אין זיין רעדע אין ענגלישען פּאַרלאַמענט אין פעברואַר ה. י. ערקלערט: מיר שלאָגען פאָר, אַז אַלע פּראָדוקטען פון אַלע קאָלאָניעס, פּראָטעקטאָראַט-לענדער און מאַנדאַט-טעריטאָריעס זאָלען פולשטענדיג בעפרייט ווערען הן פון אַלגעמיינע הן פון ספּעציעלע צאָלען.

דאָס איינשליסען א"י אין דעם פּרעפערענץ-סיסטעם שטויסט זיך אָן אויף שוועריגקייטען, ווייל א"י געהערט צו די מאַנדאַט-לענדער פון קלאַס „א" און אויף איהר בעציהט זיך, ווי בעקאַנט, די קלויזולע פון „גרעסטער ווירטשאַפטליכער בעגינסטיגונג". עס האָלט אָבער דערביי, אַז די דאָזיגע שוועריגקייטען זאָלען בעזייטיגט ווערען.

Dr. Z. RAKOWSKI
ספּעציאַליסט פאַר
אויערען, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקהייטען
11 ליסטאָפּאַד 9 (קאָנסטאַנטינער)
טעל. 127-81
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
נעמט אויך אָן אין לעמבערטניצע זגעזשער 17 פון 11—12
אין כעלמי פון 8—9 פריה.

מיט יודיש קאָן מען אויספאָהרען אַ וועלט
(איינדרוקען פון אַ רייזע)
פון ב. סמאָליאַר

אויפ'ן וועג פון זשענעווע קיין פּאַריז פאָהרען מיר וואַלבעדריט, אַ מיידעל, וואָס מען קאָן זעהען אַז זי איז אַן'אַמעריקאַנערין; אַ מיטעל-עלטערער גאַן, וואָס עס איז שווער צו זאָגען ווער ער איז; און איך.

דער צוג לויפט, און יעדער פון אונז פערטיפט זיך אין זיין בוך, יעדער אין אַ בעזונדער ווינקעל.

מיטאַמאָל — מיין פּאַסאַזשיר וויקעלט פונאַנדער אַ פּאַק מיט צייטונגען, צווישען וועלכע איך בעמערק דעם „אַדעוועריול" — אַ ליבעראַלע, יודען-פריינדליכע צייטונג פון רומעניע.

— מעג איך דורכקוקען אייער צייטונג? — ווענד איך זיך צו מיין שכן אויף ענגליש.

— אַ — שמייכעלט ער אין פערלעגענהייט — איך גלויב קוים, אויב איהר וועט עפּעס פערשטעהן אין דער דאָזיגער צייטונג. זי איז נישט קיין ענגלישע. זי איז אַ רומענישע.

— איך בין אַ יודישער זשורנאַליסט, וואָס אינטערעסיר זיך זעהר שטאַרק מיט דעם גורל פון יודען, וועלכע וואוינען אין רומעניע גיב איך איהם צו ערקלערען.

— איצט — זאָגט ער — ווען איך ווייס ווער איהר זייט, און ווען איהר וועט באַלד וויסען ווער איך בין, קאָנען מיר נאָך רעדען אויף פּראָסט יודיש... אויף דער סאַמע בעקוועמסטער און פערשפּרייטסטער שפּראַך אין דער וועלט...

און נישט וואַרטענדיג אויף אונזער ענטפער הויבט ער אונז אָן צו דערצעהלען אויף אַן'עכטען יודישען יודיש, אַז אַליין איז ער פון גאַלאַץ. אַ יודישער סוחר דערויטען, אַ סוחר פון געהילץ. ער גיט אונז זיין וויזיט-קאַרטעל און נעהמט ביי אונז דאָס וואָרט, אַז אויב עמיצער פון אונז איז אַמאָל אין רומעניע, מוזען מיר למען השם נישט בלויז איהם בעזוכען, נאָר טאַקע פערפאָהרען גלייך צו איהם אין הויז.

— ס'איז גוט צו זיין אַ יוד! — פילאָזאָפירט ער אויף יודיש אַ צופרידענער — ס'איז גוט צו זיין אַ יוד און צו קענען יודיש... מיט יודיש — בפירוש ער אונז — קאָנט איהר אויספאָהרען די גאַנצע וועלט, דעם גאַנצען ערדקוגעל, אַלע לענדער פון דער וועלט, פון איין עק ביז צו דעם אַנדערען!...

* * *

אין פּאַריז אין קאַפע „לע ראָם". זענען מיר געזעסען אַ גרופּע פון דריי ביי אַ טישעל, געזופּט אונזער פראַנצויזישען „ווערמוט" און גערעדט וועגען רוסלאַנד. איינער פון אונז, אַן'אַמעריקאַנער קאָרעספּאָנדענט, איז נאָר—וואָס אָנגעקומען פון מאָסקווע, און איך און לואי אַטלאַס, פון דער „שיקאַגאָ טריבון", זענען געווען זעהר נייגעריג צו הערען די סאַמע לעצטע איינדרוקען פון דעם אַמעריקאַנער, וואָס איז אייגענטליך אַ שטענדיגער איינוואוינער אין מאָסקווע, און קומט אַרויס קיין פּאַריז נאָר צייט צו צייט.

זענען מיר געזעסען און האָבען געמיטליך געשמועסט ביי אונזער טישעל וועגען געמיינזאַמע בעקאַנטע אין מאָסקווע, וועגען די סאַמע לעצטע פּאָליטישע ענטוויקלונגען דאָרט, וועגען דער ביישטעלונג פון דער סאָוועטישער רעגירונג צו דעם האַנדעל און וועגען צעהנדליגער אַנדערע זאַכען, וואָס האָבען אַ שייכות צום סאָוועטען-פערבאַנד.

ביז מיר זענען אַרויפגעקומען אויף דער פראַגע פון דעם נייעם סאָוועטיש-פראַנצויזישען אָפּמאַך.

— אָט געהט שאַרל ראַפּאַפּאָרט, וואָס ער אונז מסתמא עפּעס האָבען צו דערצעהלען וועגען דעם דאָזיגען אָפּמאַך! — האָט איינער פון אונז בעמערקט.

שאַרל ראַפּאַפּאָרט איז דער פּאַריזער קאָרעספּאָנדענט פון דער מאָסקווער „איזוועסטיאַ". אויסער דעם, וואָס ער איז אַן'אַלטער און ערפאַהרענער זשורנאַליסט, איז ער אויך איינער פון די סאַמע פּאָפּולערסטע פּערזאָנען, סיי אין מאָסקווע און סיי אין פּאַריז. ער איז לענינס אַ געוועזענער פריינד און טראָצקיס אַ געוועזענער נאָהענטער חבר. ער איז איינער פון די זיילען אין דער סאָוועטישער זשורנאַליסטיק און איז געוואוינט צו הערען שטענדיג אָדער פראַנצויזיש אָדער רוסיש.

אַוועקגעזעצט זיך ביי אונזער טישעל, איז דער אַלטער ראַפּאַפּאָרט קודם כל נייגעריג צו דערוויסען זיך ביי אונזער פריינד פון מאָסקווע זיינע סאַמע לעצטע איינדרוקען. איז אָבער די צרה, וואָס אונזער אַמעריקאַנער קאָרעספּאָנדענט פון מאָסקווע קען קיין איין וואָרט פראַנצויזיש נישט. ראַפּאַפּאָרט, ווידער, קען נישט קיין איין וואָרט ענגליש. ביידע וואָלטען זיי אפשר צווישען זיך ווי עס איז דורכגעקומען אויף רוסיש, וואָס דער אַמעריקאַנער קאָרעספּאָנדענט פון מאָסקווע רעדט אַביסעל, פערשטעהט אָבער נישט קיין רוסיש אונזער לואי אַטלאַס פון דער „שיקאַגאָ טריבון".

— איז ווייסט איהר גאָר וואָס? — פאַלט דער אַלטער ראַפּאַפּאָרט אויף אַ שכל — קיין ענגליש קען איך נישט, קיין פראַנצויזיש קען אונזער גאַסט נישט, איז לאָמיר גאָר רעדען אויף אַ שפּראַך, וואָס מיר אַלע קענען. לאָמיר רעדען יודיש!..

— — — — — — — —

יענעם אָוונד זענען מיר געזעסען אין קאַפע היבשע עטליכע שטונדען און זיך געפיהלט נישט ווי אין פּאַריז און נישט ווי אין מאָסקווע, נאָר ווי אין אַ יודישען קאַפע.

און ווען דער עולם אַרום אונזער טישעל האָט בעגונען וואַקסען, און ווען עס האָבען זיך צו אונזער טישעל צוגערוקט איינינע, וואָס מיר האָבען ביים טישעל נישט געוואָלט האָבען, האָט ראַפּאַפּאָרט שטילערהייט אונז איינגערוימט אַ פאָרשלאָג, מיר זאָלען אַריבערפאָהרען צו איהם אויף זיין קוואַרטיר און פערענדיגען דעם „יודיש-רוסישען" אָוונד ביי איהם אין דערהיים, אָהן אומגעוואונשטע צוהערער.

— יודיש איז אַ טייערע שפּראַך! — האָט ער אונז אויפ'ן וועג פערציילט — גיט אַ רוקען טרייסעל אונזערע אויסלענדישע קאָרעספּאָנדענטען אין פראַנקרייך, און אין אַלע לענדער, וועט איהר אויסטרייסלען פון זיי אַ נייינציג פּראָצענט יודען. נישט אַלע פון זיי רעדען אפשר אַזוי גוט יודיש ווי מיר, אַלע פערשטעהען זיי אָבער יודיש... פאָרט אונזער מאַמע-לשון, איהר קאָנט זיך [illegible]!..

* * *

דעם יודענס שפּראַך איז יודיש!..

אין דעם ווייטען מדבר פון קאַזאַקסטאַן, פּונקט ווי אין די גריכישע שטעט פון דעם אינזעל סייפּרוס, האָב איך געהאַט מיינע פּערזענליכע ערפאַהרונגען מיט יודיש, וואָס זענען באמת געווען אויסערגעוועהנליך און איבעראַשענד. אין רומעניע האָב איך אַזאַ איבעראַשונג געהאַט מיט דער פּערזענליכער סעקרעטאַרין פון דעם רומענישען פּרעמיער מאַניו. אין בודאַפּעשט — מיט אַ הויכען רעגירונגס-בעאַמטען, וואָס קיינער האָט גאָר נישט חושד געווען, אַז ער איז אַ יוד.

די גרעסטע איבעראַשונג אָבער האָב איך געהאַט פאָהרענדיג אין צוג פון אַמסטערדאַם קיין האַאַג.

דער וואַגאָן כמעט אַ ליידיגער, בין איך געזעסען אַנטקעגען דעם איינציגען פּאַסאַזשיר אין מיין קופּע, וואָס איז געווען פערטיפט אין אַ האָלענדישער צייטונג און געלייענט מיט פערטיפונג.

— אַ „נאָרדיק"! — האָב איך מיר געטראַכט, קוקענדיג אויף זיינע ווייכע בלאָנדע האָר און זיין ווייבעריש-ווייסען, צאַרטען געזיכט — אַן'עכטער נאָרדיק!

אָבער פּלוצלונג האָט מיר מיין „נאָרדיק" איבעראַשט אויף אַן'אופן, וואָס איך וואָלט קיינמאָל נישט געגלויבט, ווען אימיצער זאָל עס מיר דערצעהלען. ער איז נאָר—וואָס פאַרטיג געוואָרען מיט זיין האָלענדישער צייטונג, האָט ער געעפנט זיין פּאָרטפעל און פון דאָרט אַרויסגעשלעפּט אַ נייעם פּעקעל צייטונגען, און — וואָס האָבען מיינע אויגען געזעהן? — די סאַמע לעצטע נומערן פון יודישע צייטונגען.

— אַ יוד?.. — האָב איך זיך נישט געקאָנט איינהאַלטען פון צו פרעגען איהם אויף יודיש.

— אַ יוד... אוודאי אַ יוד! — שמייכעלט ער.

ציינט זיך אַרויס, אַז דער פּאַסאַזשיר מיינער, דער „נאָרדיק", איז אַ האָלענדישער יוד, אַ רעדאַקטאָר פון אַ גרויסער טעגליכער האָלענדישער צייטונג אין האַאַג, איינער, וואָס קריגט אין זיין רעדאַקציע אַלע יודישע צייטונגען פון פּוילען און פון אַמעריקע, און ער לייענט זיי טאַקע אויך.

ניי'ער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבן

ניי'ער פאלקסבלאט

מאנטאג
יא
12
אלול תרצ"ב

סעפטעמבער

זון-אויפגאנג 4.58
זון-אונטערגאנג 6.08

צי וועט מען ערלויבן צו דאוונען ימים-נוראים אין טאנץ-זאלן

נעכטיגע זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג

נעכטען איז פארגעקומען א זיצונג פון דער ציטוויי'ליגער קהלה-פערוואלטונג, נאכדעם ווי ס'איז איבערגעלייענט געווארען דער פראטאקאל פון דער פריהערדיגער זיצונג, ווערט מיטגעטיילט, אז די קהלה האט נישט אויסגעפיהרט דעם עקס-מיסיע-אורטייל, וואס זי האט געהאט אויף דעם בעזיצער פון האלק-סקלאד אויפ'ן קויהלען-פלאץ זאכאדניא 58. די קהלה האט דעם בעזיצער גוט-מאן געגעבען א געוויסע פערגיטיגונג און ער אליין האט בעפרייט דעם פלאץ.

פרעזעס מינצבערג ערקלערט, אז די פער-וואלטונג פון דער ווילקער שוהל האט אליין אהן שום וויסען זיך צוגעאייגענט א שטיק פלאץ פון דעם שכנות'דיגען הויף, וואס געהער צו דער קהלה. פרעזעס מינצבערג לעגט פאר די פראגע צו שטע-לען אוי: דער טאג-ארדנונג, וואס ווערט אויך בע-שלאסען.

דאן איז בעטראכט געווארען דער

בריף פון „שומרי-שבת",

אין וועלכען דער פעראיין פאדערט פון דער קהלה-פערוואלטונג נישט ארויסצוגעבען קיין ערלויבניש אויף צו דאוונען ימים-נוראים אין די ערטער, וואו מען איז מחלל-שבת, אדער זיי דינען א גאנץ יאהר אויף פארשטעלונגען, אדער טאנץ-זאלען.

דאזאר האפמאן טרעט ארויס געגען דעם, שוין דערפאר, ווייל אויב מ'וועט אזוי מדקדק זיין מיט ערלויבנישען צו דאוונען, וועט פשוט נישט זיין וואו צו דאוונען. צוליב דעם, וואס מיט דעם גאנצען בריף מיינט די „שומרי-שבת" נאר דעם פילהארמאניע-זאל, האלט דאזאר האפמאן, אז מ'דארף דארט אויך ערלויבען צו דאוונען, ווייל מ'דאווענט שוין דארט זיים צוהנדליגע יאהרען און דארט דאוונען אועלכע יודען, וועלכע וועלען אנדערשוואו י'שט געהען. נאך א קורצע דיסקוסיע ווערט בע-שלאסען נאכצוקומען דעם פערלאנג פון „שומרי שבת" און נישט ארויסצוגעבען קיין ערלויבניש צו דאוונען אין די דערמאהנטע ערטער.

פרעזעס מינצבערג רעפערירט דאן די פראגע וועגען דער

פערוואלטונג פון דער ווילקער שוהל,

וועלכע האט זיך צוגענומען א שטיק קהלה'שען פלאץ פון זאכאדניא 58. דער פרעזעס האלט, אז מ'דארף ווי אמענערגישסטען ארויסטרעטען געגען דער פערוואלטונג פון דער שוהל אזא צו-שטאנד, וואו יעדער זאל זיך נעהמען וואס ער וויל קען נישט טאלערירט ווערען.

דאזאר האפמאן האלט, אז מ'דארף פון דעם ענין נישט מאכען אזא טראגעדיע, ווייל די ווילקער שוהל איז נישט קיין פריוואט-געשעפט, וואו אימי-צער פערדינט, ער לעגט פאר, אז די פערוואלטונג פון דער שוהל זאל אויפגעפאדערט ווערען צו גע-בען ערקלערונגען וועגען איהר האנדלונג.

וויצע-פרעזעס בערגער האלט, אז אמת, די ווילקער שוהל איז נישט קיין פריוואט-אונטערנעה-מונג, אבער פון אזא האנדלונג קענען זיין נישט גוטיגע קאנסעקווענצען. דעם פלאץ אויף זאכאר-ניא 58 האט דער קהלה געשאנקען דער פער-שטארבענער גביר זילבערשטיין און בפירוש דעם פלאץ געשענקט אויף א מקוה, אויב דער פלאץ וועט איצט פערוועגדעט ווערען אויף עפיס אנ-דערש קענען זילבערשטיינ'ס יורשים מאכען וועגען דעם איינווענדונגען.

ס'ווערט בעשלאסען צו בעפולמעכטיגען דעם הרב סעגאל, אז ער זאל זיך פארשטענדיגען מיט דער פערוואלטונג פון דער ווילקער שוהל וועגען באלדיגען ערלעדיגען דעם ענין, אין געגענפאל וועט די קהלה ארויסציהען די שארפסטע קאנ סעקווענצען.

דאן ווערט בעטראכט די פראגע פון אדורכ-פיהרען

א רעמאנט אין אלטשטעטישען בית-המדרש,

וועלכער דארף קאסטען 5000 זלאטעס.

דאזאר ווייצמאן האלט, אז אין די איצטיגע שווערע צייטען, ווען די קהלה האט נישט קיין געלד אפילו צו רעאליזירען דעם בודושעט פון דער סאציאלער הילפס-אפטיילונג, טאר מען קיין שום רעמאנטען נישט אדורכפיהרען.

וויצע-פרעזעס בערגער ערקלעהרט, אז דאס בית-המדרש געפינט זיך אין אזא צושטאנד, אז אויב ס'וועט נישט אדורכגעפיהרט ווערען קיין רעמאנט וועט דאס בית-המדרש זיך מוזען פער-מאכען. דארט קומען ארייז טויזענדער יודען און ס'איז פון סאניטארען שטאנדפונקט געפעהרליך צו לאזען דאס בית-המדרש אין אזא צושטאנד.

אויך פרעזעס מינצבערג איז אין דערזעל-בער מיינונג און ס'ווערט בעשלאסען דעם רע-מאנט אדורכצופיהרען

דאן ווערט דיסקוטירט די פראגע, וואס די סאציאלע הילפס-קאמיסיע קען נישט רעאליזירען איהר בודושעט. ס'ווערט אנגעוויזען, אז קיין נייע סומען קענען נישט בעשטימט ווערען, ווייל די קהלה-קאסע האט נישט קיין געלד און ס'זענען אפילו שוין פערהאן בעשטעטיגטע שטיצעס זייט'ן חודש פעברואר וואס זענען נאך ביז איצט נישט אויסבעצאהלט געווארען.

רעגיסטראציע פון יאהר-גאנג 1914

היינט, מאנטאג, דעם 12 סעפט. דארפען זיך שטעלען צו דער רעגיסטראציע יונגעלייט פונ'ם יאהרגאנג 1914 וואס וואוינען אויפן שטח פון 3-טען קאמיסאריאט און זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן מיט די ליטערעס:

L Ł M N O

און די, וואס וואוינען אין 9-טען קאמיסאריאט און זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן מיט די ליטערעס:

A B C D E F G

מארגען, דינסטאג, פון 1-טען קאמיסאריאט:

R P

און פון 9 קאמיסאריאט:

H Ch I J K L Ł M N

מ'דארף מיט זיך מיטברענגען אלע נויטיגע דאקומענטען.

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר'ן יאהרגאנג 1911

הייבט היינט אן אמטירען

(א) היינט, מאנטאג, דעם 12-טען ד. ח. הייבט אן צו אמטירען אין לאקאל אל. קאשטשוש-קי 21 די צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פון דעם יאהר-גאנג 1911 און עלטערע, וואס זענען נאך ביז איצט נישט געשטאנען פאר קיין פאבאר-קאמיסיע.

צושטעלען דארפען זיך די פאבאראוועצס, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון די 2, 3, 5, 8, 9 און 11 פאליציי-קאמיסאריאטען, אויב זיי האבען דערהאלטען נאמענטליכע אויפפאדערונגען פון דער סטאראסטווע.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט בייגאכט דיזשורירען: י. קאפראוסקי (נאוואמיעסקא 15), ס. טראוקאווסקי (בזשעזשינער 56), מ. ראזענבלום (ציגעל-גאס 12), מ. בארטא-שעווסקי (פיעטרקאווער 95), י. קלופטא (קאנטנע 54), ל. טשינסקי (ראקיטשינער 53).

באהן-קאטאסטראפע ביי ווידזעוו

(2) נעכטען, ארום 11 א זייגער אינדערפריה איז לעם ווידזעוו ארונטער פון די שינעס א לאקאמאטיוו, וואס האט געפיהרט עטליכע צעהנ-דליג מיט קויהלען-געלאדענע וואגאנעס.

קיין קרבנות אין מענשען זענען נישט געווען.

עס איז שטארק צושעדיגט געווארען דער לאקאמאטיוו, און דער ערשטער וואגאן איז צושמעטערט געווארען אויף שטיקער.

שארפע רעזאלוציע פון ארבייטער

אויף דעם נעכטיגען מיטינג אין גערטענדעל פון „גאנג"

(2) נעכטען פארמיטאג איז אין לאקאל פון טעאטער „גאנג" (אין גערטענדעל אויף שרודמיעס-קא) פארגעקומען א פערזאמלונג צוזאמענגערופען פונם קארטעל ז.ז.פ.

אויף דער דאזיגער פערזאמלונג זענען גע-ווען אנוועזענד מיטגלידער פון די פעראיינען: טריקאטאזש-ארבייטער, קאטאן, סעזאן-ארבייטער, שטאטישע, וואזשנעס פון פאלקס-שולען, גייסטיגע ארבייטער, גאזאווניע-ארבייטער, עלעקטראווניע-ארבייטער און טעקסטילאוועס, צוזאמען א 120 פערזאן.

נאך די רעדעס און דיסקוסיעס האבען די אנוועזענדע אנגענומען א זעהר שארפע רעזאלו-ציע, אין וועלכער עס ווערט צ. א. געזאגט:

„כדי געגענשטעלען זיך די קאפיטאליסטישע אטענטאטען אויף די לוינען און אויף די סאציאלע דערגרייכונגען פונם פראלעטאריאט א.ז.וו. א.א.וו. ווערט בעשלאסען תיכף צו שאפען א געמיינזאמען (עלגעמיינעם) קאמיטעט מיט'ן אנטייל פון דעלע-גאטען פון יעדען ארבייטס-געביט, וועלכער דארף זיין אנ'אויסדרוק פון אנ'איינהייטליכען דעצידיר-טען פראלעטארישען פראנט.

דער דאזיגער אקציע-קאמיטעט דארף תיכף ארויסשטעלען עקאנאמישע פאדערונגען אין יע-דער בראנזשע, פראקלאמירען אנ'אלגעמיינע אקציע און ענערגיש טאדלען און אפווארפען די הילף פאר ארבייטסלאזע אין דער „זופ"-פארם, פאדע-רענדיג צו אנערקענען געלד-שטיצעס, געהע-כערטע אויף 100 פראצ., מחמת דאס ערשט וועט געבען די מעגליכקייט צו דערנעהרונג פאר די אר-בייטסלאזע און זייערע משפחות.

די פערזאמעלטע האבען אויפגעפאדערט דעם כלל פון ארבייטער און אנגעשטעלטע צו א קאנסאלידירונג און צו א מאסען-אריינטריט אין די רייהען פון פראלעטאריאט.

די פערזאמעלטע האבען אויך בעגריסט די רעזאלוציע פונם אנטי-מלחמה-קאנגרעס וואס איז פארגעקומען אין אמסטערדאם.

איינער פון די רעדנער, וועלכער האט גע-רעדט געגען דעם פילגערן קיין טשענסטאכאוו, איז ארעסטירט געווארען.

די לאקאטארען פון פאנסקא 1

לעבען איבער „שווערע מינוטען"

א מעשה נורא פון צוויי ווירטסלייט, און מיט א „פרייען קארידאר"

די איינוואוינער פון פאנסקא 1 לעבען לעצטענס איבער „שווערע מינוטען", און ווער ווייסט מיט וואס די מעשה וועט זיך ענדיגען.

די מעשה איז אזעלכע:

דאס הויז אויף פאנסקא 1 איז געווען פערבינ-דען מיט'ן הויז פאנסקא 3. ד.ה. אז ביידע הייזער זענען געווען איין הויז, און האבען געהאט איין ווירט, ה' וו.

מיט א צייט צוריק האט ה' וו. איין הויז אויף פאנסקא 1 פערקויפט א געוויסען ה' א. און דאס צווייטע הויז אויף פאנסקא 3, איז ווייטער געבלי-בען דאס אייגענטום פון ה' וו.

איז דאך אבער די איינוואוינער פון פאנסקא 1 אויפגעלעגט געווען א שווער געזעץ, בהעת צווי-שען ביידע ווירטסלייט אויס א קאנפליקט, איז זיך ה' וו. דער ווירט פון פאנסקא 3 מיישב, און טוט דעם ווירט פון פאנסקא 1 אן א שפיצעל. היות, ווי פאנסקא 1 האט נישט קיין „צווייטע טיער", און די לא-קאטארען פון פאנסקא 1 האבען דורך א ספעציעלען קארידאר, וואס פעראייניגט ביידע הויפען, געמוזט אדורכגעהען אויפ'ן צווייטען הויף, האט ה' וו. ביי נאכט פערמויערט דעם „פרייען קארידאר" און אז די איינוואוינער פון פאנסקא 1 האבען זיך אויפגע-כאפט, האבען זיי דערזעהן, אז זיי זענען „אגעשניטען" געווארען, נישטא קיין „פערבינדונג" — נישטא דער „פרייער קארידאר".

איז דאך געווארען א ויצעקו: די לאקאטארען זענען געלאפען צום ווירט: פאניע ווירט, וואס איז דאס? ווי מעג מען עס פערמאכען אזא „יויבט'גע אינסטיטוציע"? מ'איז דאך נאר א מענש — ווי ס'מאכט זיך!.. בפרט, היינטיגע צייטען, מענשען מיט לויזע מאגענס!.. — ס'קען דאך באך חלילה אמאל געשעהן א קאטאסטראפע!..

וואס טוט דער ווירט פון פאנסקא 1? דינגט ער עטליכע ארבייטער און מ'ברעכט צוריק אויף די פערמויערטע וואנד.

האבען די לאקאטארען פון פאנסקא 1 אויסגע-נוצט די „אקאזיע" — מ'איז געשטאנען אין דער רייהע אזוי ווי בימי דייטש ביי די ברויט-קארטען, להבדיל...

האט דאס פערדראסען דעם ווירט פון פאנסקא 3, ער האט נישט געקענט פערטראגען דעם „רוף" און די צו-שטארקע „פערוועגונג", האט ער ווידער געדינגען מויערער, און אין דער פריה, איז דער „פרייער קארידאר" ווידער געווען פערמויערט.

איז דאך ווידער געווארען א געוואלד. די לא-קאטארען פון פאנסקא 1, האבען ווידער איבערגע-לעבט „שווערע מינוטען", און וואס איז דער חידוש, וואס? ביי דער איצטיגער פראצעס-צייט, ווען דער עולם עסט הארטע עפעל און שווענקט נאך מיט א שעפ קאלטע וואסער!..

האט דער ווירט פון פאנסקא 1 זיך צוגעהערט צו דעם „ווייגעשריי" פון די לאקאטארען, און ביי-נאכט איז דער „פרייער קארידאר" ווידער אמאל בע-פרייט געווארען. דער עולם האט ווידער אמאל פריי-ער אפגעאטעמט...

מיט אן טאג שפעטער, איז דער קארידאר ווי-דער פערמויערט געווארען.

פון דעמאלט אן, האבען ביידע ווירטסלייט בע-זונדערע מויערערס, דער ווירט פון פאנסקא 3 פער-מויערט, און דער ווירט פון פאנסקא 1, ברעכט אויף די מויער.

האבען זיך ביידע גרופעס ארבייטער פערשטע-דיגט: צו וואס דארפען מיר האבען צוויי בעלי-בתים? צו וואס דארפען מיר בויען און איהר אומווארפען — לאמיר זיך פעראייניגען, און ביידע גרופעס האבען זיך טאקע פעראייניגט: איין טאג ארבייטען זיי פאר'ן ווירט פון פאנסקא 1, און א צווייטען טאג פאר'ן ווירט פון פאנסקא 3.

דערוויל טוט זיך אויף פאנסקא 1 חושך: מען מויערט צו און מ'רייסט צוריק איין, און סטוט זיך אויף טיש און אויף בענק.

דערוויל לעבען די לאקאטארען פון פאנסקא 1, איבער „שווערע מינוטען", „מ'לויפט" און מקלאפט אן אין „פרעמדע טירען" און ווער ווייסט, מיט וואס דער דאזיגער „געשמאקער" ענין, וועט זיך ענדיגען.

— זשאן —

DR. MED. J. LUBICZ

כירורג-ארטאפעד

פאלודניאווא 9, טעל. 183-17

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פארקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער

איינענע פראצאווניע פון זעמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען ווי: ווקלאדקעס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע הענד און פיס, גארסעטען א. או. וו.

צוריקגעקעהרט

נעהמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכמיטאג.

היינט און פאלג. טעג!

צו דער ערעפנונג פון סעזאן דאס שענסטע פילם-מייסטערווערק!

מייסטער-רעזשיסעריע פון E. Lubicz

א שעה מיט דיר

אין דער הויפטראלע: דער אונפערגעס-ליכער „זינגער פון פאריז"

MAURICE CHEVALIER

און די געפייערטע העלדין פון דער „ליבעס-פאראדע"

JEANETTE MAC DONALD

אויסערן פראגראם: קלאנג-צוגאבען און לאנד-אקטואליטעטען.

אנהויב 4.30 נאכמ., שבת און זונטאג 1,30 בייטאג.

הנחה-בילעטען גילטיג אהן בעגרענצונגען.

פאפולערע פרייזען פון די פלעצער.

בּרויט זאָל טייערער ווערען?

(א) היינט בייטאָג וועט אין מאַגיסטראַט פאָרקומען אַ זיצונג פון דער צעניק־קאָמיסיע, כדי פעסטצושטעלען די פרייזען אויף ברויט און מעהל. די זיצונג ווערט צוזאַמענגערופען אויפ'ן פערלאַנג פון די בעקער־צעכען. וועלכע ווילען, מחמת דער שטייגערונג פון די תבואה־פרייזען, אויך העכערען די פרייזען אויף געבעקס.

קאָוואַלסקי ווערט היינט געמשפּט

(א) היינט וועט אין קרייז־געריכט פאָרקומען דער סענסאַציאָנעלער פּראָצעס פון קאָוואַלסקי'ן, וועלכער האָט בשעתו דערמאָרדעט די סענצערין פון דעם רעסטאָראַן „לובר".

בּעראַטונגען פון פערבּאַנד פון רעזערוויסטען און געוו. מיליטער־לייט

(א) נעכטען איז אין זאַל פון שטאָט־ראַט פאָרגעקומען אַ דעלעגאַטען־צוזאַמענפאָהר פון ד.אָ.ק.־קרייז־געזעלשאַפט פאַר געוו. מיליטער־לייט און רעזערוויסטען. אויפ'ן צוזאַמענפאָהר זענען אויך געווען אַנוועזענד: דער גענ. מאַלאַכאָווסקי, וואָיעוואָדע יאַשטשאָלט, סטאַראָסטע פּאָדאַבינסקי, פּרעזעס פון דער פינאַנץ־קאַמער, זיגמונד קוכאַרסקי און אַ רייהע אַנדערע הויכגעשטעלטע פּערזאָנען.

אַמטליכעס

(א) נעכטען איז צוריקגעקומען פון אורלויב און נעהמט היינט איבער זיין אַמט פון וויצע־פּרעזידענט פון לאָדז ה' סטאַניסלאַוו ראַפּאַלסקי.

אַקציע פאַר „מרפּא" אין לאָדז

די וואַרשעווער געזעלשאַפט „מרפּא". וועלכע האַלט אויס אַ סאַנאַטאָריום פאַר לונגען־קראַנקע און וואָאהין די לאָדזער קהלה שיקט אַ גרעסערע צאָהל יודישע קראַנקע, לעבט איצט איבער אַ שווערען קריזיס. בעזונדערס פיהלט זיך אין דער מוסטער־אינסטיטוציע „מרפּא" אַ מאַנגעל אין וועש און אַנדערע זאַכען.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט איז נעכטען געקומען קיין לאָדז דער פּרעזעס פון „מרפּא" קווארטאַווסקי און דער פערוואַלטונגס־מיטגליד בורשטין וועגען איינאָרדנען אין לאָדז אַ זאַמלונג פון וועש, קאָלדרעס, ליילעכער, האַנטיכער און אַנדערע זאַכען.

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן קומען פון דער דעלעגאַציע איז נעכטען פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ אין דער קהלה וועגען איינאָרדנען די דאָזיגע זאַמעל־אַקציע.

בּעפאַלען א פּראָסטיטוטקע

(2) נעכטען ביינאַכט זענען אומבעקאַנטע בעפאַלען די 30־יאָהריגע גאַסען־פרוי יאַנינאַ לאָדזינסקאַ (פון מאַרישינסקאַ 44) און זי מערדערליך צושלאָגען.

געשעהן איז עס אויף פּילסודסקיעגאָ 38, לעם דעם 5 פּאָליציי־קאָמיסאַריאַט.

די אָנפאַלער האָבען בעוויזען צו אַנטלויפען.

די „וואַר־נאַכט" אין לאָדז
די „שווערע גזרה" פאַר די סטאַבּילע „נאַכט־געסט" אין די צוקערניעס

דעם פערגאַנגענעם שבת צו נאַכט, זענען די „שטאַם־געסט" פון די צוקערניעס איבערראַשט געוואָרען פון אַ „שווערע גזרה". די „נאַכט־געסט", וואָס בעווייזען זיך אין די צוקערניעס נאָך חצות, זענען פלוצלונג באַגעגענט געוואָרען פון די קעלנערס מיט אַ „קוויטאַריוש" ביי דער טיר:

— זייט אַזוי גוט, פּאַניע שאַנאָווני, און משלמט אַ האַלבען זלאָט — האָט דער קעלנער בעגעגענט יעדען בעזוכער.

— פאַר וועלכען צוועק? — האָבען די נאַכט־געסט געפרעגט דעם קעלנער.

— איהר לעזט נישט קיין צייטונג? — האָט דער קעלנער געפרעגט — אַ נייע „ראָספּאָרשאָדזעניע", יעדער גאַסט, וואָס קומט נאָך 12 ביינאַכט אין דער צוקערניע אויף אַ „פּול טשאַרני", אָדער אויף אַ גלעזעל לעמאָניאַדע, מוז בעצאָהלען 50 גר. פאַר אַרבייטסלאָזע.

אַז דער קעלנער מיט'ן „קוויטאַריוש" האָט זיך בעוויזען ביי די טישלעך, איז פלוצלונג געוואָרען אַ „מאַסען־עמיגראַציע"; מ'האָט געכאַפּט די קאַפּעלושען און געגאַנגען פליטה — אין איין מינוט, זענען די צוקערניעס געוואָרען ליידיג.

אַ שטאַרקע „בעוועגונג" איז געוואָרען אויף די טראָטואַרען נעבען די צוקערניעס. דער עולם, נאַכט־געסט האָבען זיך פערזאַמעלט אויף די גאַסען, און די פּאָליציאַנטען האָבען געשריגען: „ראָזעישטש שיע".

די שטאַרקסטע „בעוועגונג" איז געווען אויף רוג פּעטריקאָווער און שרודמיעיסקאַ. פאַר די לאָקאַלען פון די צוקערניעס, וואָס געפינען זיך אויף ביידע רוגען, האָבען זיך פערזאַמעלט די אַלע בעקאַנטע סטאַבילע נאַכט־געסט: אַרטיסטען, שרייבערס און סתם קיביצערס, וואָס פלעגען זיצען ביי אַ גלעזעל טיי מיט אַ סוכאַרקע ביז 2 ביינאַכט — אַלע האָבען זיי זיך פערזאַמעלט אויף דער גאַס ביז 2 ביינאַכט און אַהיימגעגאַנגען מיט דער איבערצייגונג אַז זיי האָבען פערדינט אַ האַלבען זלאָט.

אונטערצינדער זיך מקדים געווען
און נישט געוואַרט אויפ'ן פּסק פון געריכט

(2) מיט 2 טעג צוריק האָט זיך אין ראַדאָמסקער טורמע גענומען דאָס לעבען דער 17־יאָהריגער יוזעף טקאַטש, וועלכער איז אַרעסטירט געוואָרען אונטער'ן חשד, אַז ער האָט אונטערגעצינדען די דאָרפס ווירטשאַפט פון זיין ברויטגעבער.

אונטער'ן אויסרייד, אַז ער וויל עפּיס פערריכטען אין זיינעם אַ שטיוועל, האָט בעקריגען אויסגעבעטען אַ שטיקל בייזן טורמע־וועכטער, אַ מעסערל, און דערמיט זיך איבערגעשניטען דעם האַלז.

די אויספאָרשונג וועגען זיין אונטערצינדונג ווערט דעריבער אָפּגעשטעלט, און אנשטאָט דעם ווערט פערפיהרט אַ דיסציפּלינאַרע אויספאָרשונג געגען דעם גוט־האַרציגען טורמע־וועכטער.

א פענסטער איז קאַפּ
פאַר דעם איז פעראַנטוואָרטליך דער באַלעבאָס און דער לאָקאַטאָר

(2) ווען דער 40־יאָהריגער שמואל ניעראַסלאַווסקי (פּאָלודניאָווע 42) איז נעכטען פערביי־געגאַנגען פּאָלודניאָווע 30 איז מלוצים פון 2־טען שטאָק אַרונטערגעפאַלען אַ פענסטער און איהם געפּלעט דעם קאָפּ.

פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אָפּגעפיהרט אַהיים.

די אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט, אַז דאָס פענסטער איז געווען אַ צופוילטס, און דעריבער ווערען צוגעצויגען צו גערישטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט דער לאָקאַטאָר און דער ווירט פון'ם הויז.

יודיש טעאַטער אין „פילהאַרמאָניע"

פערבאַנד־טרופּע פון א. א. פ. אין פוילען. — אָנפיהרונג: א. בעזמאָן.

הײנט, מאָנטאַג, 9 אָוונט פּאָפּולער'ע פאָרשטעלונג

ספּעציעל פאַר אַלע, וואָס זענען יעצט צוריקגעקומען פון די זומער־וואָינונגען צום לעצטען מאָל מיט די גלענצענדע אָפּערעטען־שוישפּילערין

פרייזען פון 50 גר. ביז 160

מרים קאַראַלאָווא

די זעהר קאָמישע אָפּערעטע אין 3 אַקטען

„רייזעלע פון כינע"

מיט אָנטייל פון יוגענדליכען ליבהאָבער אַדאָלף טעפּנער. אין 2־טען אַקט אַ ספּעציעלער כינעזישער באַלעט ווי ה' קאַמבאַראָוו פיהרט אויס פערש. כינעז. אַקראָבאַטען־טענץ.

מאָרגען דינסטאַג — לעצטע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג

„מלכּה'לע"

נייעס! לעזט די ווייטערע אַנאָנסען וועגען אונזער נייעס!

פרייטאָגדיגע סענסאַציאָנעלע פּרעמיערע!

בילעטען שוין צו בעקומען. דיריגענט: ל. זעלמאַן. אדמ. לייט: ש. הערשקאָוויטש.

יצחק ריווקינד
אַ גאַסט אין לאָדז

נאָך אַן אָפוועזענהייט פון 12 יאָהר איז נעכטען אָנגעקומען קיין לאָדז דער בעקאַנטער העברעאיש־יודישער שריפטשטעלער און ביבליאָגראַף יצחק ריווקינד.

יצחק ריווקינד איז בעקאַנט אין די יודישע נאַציאָנאַלע קרייזען אין פוילען פון זיינע ליטעראַרישע און ציוניסטיש־מזרחיסטישע טעטיגקייט אין דער מלחמה־צייט און אין די ערשטע נאָך מלחמה־יאָהרען. ער האָט בשעתו גענומען אַ גרויסען אַנטייל ביים פערשפּרייטען דעם „מזרחי"־געדאַנק אין פוילען, איז געווען איינער פון די שעפער פון דער „צעירי־מזרחי"־בעוועגונג, אַ גרויסען פערדינסט האָט געהאַט יצחק ריווקינד ביים אָרגאַניזירען דעם צייטוו. יודישען נאַציאָנאַל־ראַט. פון וועלכען ער איז געווען אַן'אַקטיווער מיטגליד.

זייט 1920 געפינט זיך יצחק ריווקינד אין אַמעריקע, וואו ער פערנעהמט זיך דער עיקר מיט וויסענשאַפטליכער אַרבייט, יודישער געשיכטע און פאָלקלאָר, זייענדיג אַ שטענדיגער מיטאַרבייטער פון פיל צייטשריפטען אין ארץ־ישראל און אַמעריקע, ער האָט אויך פערעפענטליכט אַ רייהע היסטאָרישע און ביבליאָגראַפישע אַרבייטען אין דער העברעאישער און יודישער שפּראַך.

דער בעזוך פון יצחק ריווקינד טראָגט אַ פּאַמיליען־כאַראַקטער, ער וועט פערבלייבען אין פוילען נאָר אַ קורצע צייט.

דעם ליבען גאַסט אונזער האַרציגע בעגריסונג.

25־יאָהריגער יובל פון פּאַביאַניצער „ספּאָלעם"

(2) נעכטען איז אין פּאַביאַניץ געפייערט געוואָרען די 25־יאָהריגע טעטיגקייט פון פּאַביאַניצער קאָנסומענטען־קאָאָפּעראַטיוו „ספּאָלעם".

אין דער פייערונג, וואָס איז אויסגעפאַלען זעהר אימפּאָזאַנט, האָט זיך אויך בעטייליגט דער געוועז. מלוכה־פּרעזידענט סטאַניסלאַוו וואָיטשעכאָווסקי.

אנהויב פון דער ל.א.פ.פ.־וואָך

(2) נעכטען האָט זיך אין לאָדז און לאָדזער קרייז אָנגעהויבען די 9־טע ל.אָ.פ.פ. וואָך.

עס איז פאָרגעקומען אַ גאָטעסדינסט, אַ דעפילאַדע אין גאַז־מאַסקעס אויפ'ן האַלער־פּלאַץ א.א.וו.

נעכטען האָט זיך אויך אין שייכות דערמיט אָנגעהויבען די סעריע פּראָפּאַגאַנדע־פּאַראַדען.

קאַנסום צום הערבּסט־סעזאָן

כאָטש ס'איז נאָך אַביסעל וואַרעם, נור דאָך איז שוין דער הערבּסט ביי דער זייט. יעדע בעל הבית'טע דאַרף בעצייטענס פאַרבּרייטען זיך אַנטשפּרעכענדע גאַרדעראָבע צום בעפאָרשטעהענדען הערבּסט־סעזאָן.

דעריבער איז דאָס איינציגע וואַרען־הויז קאַנסום ביי דער ווידזעווער מאַנופאַקטור, ראָקיטשינער 54, צופאָהר מיט די טראַמוואַיען 10 און 16, פערזעהען פאַר די עלעגאַנטסטע דאַמען מיט אַלערהאַנד וואָל־שטאָפען, זייד־וואַרען, קרעפּ־סאַטען, קרעפּ־מאַראָקען, ווידזעווער שטאָפען און הויפּטזעכליך מיט די עלעגאַנטסטע שטאָפען אויף הערבּסט־פּאַלטענס, וואָס ווערט פערקויפט צו נידריגערע פון קאָנקורענץ־פרייזען.

קאַנסום עמפּפעהלט אויך גאַלאַנטעריע, דאַמען־, הערען־ און קינדער־קאָנפעקציע צו אויסנאַהמס ביליגע פרייזען. יעדע עלעגאַנטע דאַמע קויפט איין אַלעס צום הערבּסט־סעזאָן נור אין קאַנסום ביי דער ווידזעווער מאַנופאַקטור.

ר. איזראעל

דאס בופעט־מיידעל

א סענסאַציאָנעל־עראָטישער ראָמאַן פון דער לאָדזער ווירקליכקייט

116

די צוויי כלומרשטע דייטשען האָבען געהאַט גענוג צייט כדי גוט אַדורכצוזוכען פייערשטיינס טאַשען, ווייל דער קופּע איז געווען אינגאַנצען אהן פרעמדע מענשען, אַ חוץ די דריי מענשען איז קיינער דאָרט נישט געווען. די צוויי חברה־לייט זאָגען ביי איהם צוגענומען דאָס גאַנצע געלד און אויך אַלע דאָקומענטען.

פייערשטיין איז ווייטער געזעסען אין ווינקעל ביים פענסטער, מיט'ן קאָפּ אַראָפּגעלאָזען אויף דער ברוסט, ווי ער וואָלט ווירקליך רוהיג געשלאָפען. ווען דער צוג האָט זיך אָפּגעשטעלט אויף דער ערשטער סטאַציע זענען ביידע „דייטשע סוחרים" אַרויס פון וואַגאָן און זענען פערשוואונדען געוואָרען. פייערשטיין איז ווייטער געשלאָפען. ערשט ווען דער צוג האָט זיך דערנעהנטערט צו בערלין האָט ער אָנגעהויבען שווער צו אָטעמען און קרעכצען, ער האָט געפיהלט, אַז ס'איז איהם שלעכט, אַז ער וועט פאַלען אין חלשות, אָבער בשום אופן נישט געקענט צו זיך קומען, ער האָט געוואוסט, אַז ער שלאָפט, אַז ער איז וואַך, ער האָט אָבער נישט געקענט עפענען די אויגען. אַזוי ווי אין קאָנוואולסיע האָט ער זיך אָנגעהויבען צו וואַרפען אויף דער ווייכער באַנק פון צווייטען קלאַס, וואו פייערשטיין איז געפאַהרען. דער קאָנוואולסיע־אַנפאַל פון פייערשטיינען האָט צוגעצויגען אויף זיך די אויפמערקזאַמקייט פון דער באַהן־בעדינונג, פון אַלע זייטען האָבען אויך פּאַסאַזשירען אָנגעהויבען זיך צונויפלויפען אין דער קופּע, וואו ס'איז געלעגען פייערשטיין. נאָך פערשידענע פּרובען איז קוים געלונגען פייערשטיינען צו ברענגען צום בעוואוסטזיין, ער האָט זיך אַרומגעקוקט פון אַלע זייטען, אַזוי ווי ער וואָלט אימיצען געזוכט.

— וועמען זוכט איהר? האָט געפרעגט פייערשטיינען אַ דייטשער שוצמאַן, וועלכער האָט זיך שוין געפונען אין קופּע.

— איך ווייס אַליין נישט וועמען.... זיי זענען דאַ געווען אין קופּע... צוויי הערען...

— וואָס איז אייך פּאַרא אונטערשיד, ווער זיי זענען, האָט דער שוצמאַן געזאָגט, בעטער זוכט אין אייערע טאַשען, אויב ס'פעהלט אייך נישט עפּעס.

פייערשטיין איז נאָך אַלץ געווען ווי בעטויבט, ער האָט זיך נאָך נישט אָפּגעגעבען קיין חשבון וואָס ס'איז פאָרגעקומען און ער האָט געפרעגט ווי פון דער היים.

— מיר איז שלעכט געוואָרען, פלוצלונג נישט גוט געוואָרען, איך האָב אַזוי פיל פערדרוס געהאַט די לעצטע צייטען, אַז ס'איז גאָר קיין וואונדער נישט.

— בעסער זוכט אין אייערע טאַשען, צי ס'פעהלט אייך נישט עפּעס, האָט דער שוצמאַן נאָכאַמאָל איבערגעחזר'ט.

ערשט איצט האָט פייערשטיין פערשטאַנען, וואָס מ'רעדט צו איהם און ער האָט אָנגעהויבען צו בעטאַפּען די אייגענע טאַשען, וואָס מעהר ער האָט געזוכט, אַלץ מעהר האָט ער אָנגעהויבען זיך צו ציטערען, אַלץ גרעסער זענען געוואָרען זיינע אויגען פאַר שרעק, אַלץ בלייכער איז ער געוואָרען, ביז ער האָט זיך אין אָהנמאַכט אַראָפּגעלאָזען אויף דער באַנק.

— אַזוי ווי דערביי געשטאַנען, האָט דער שוצמאַן געזאָגט, צוגענומען דאָס געלד און די דאָקומענטען, אמת?

פייערשטיין האָט בלויז געשאָקעלט מיט'ן קאָפּ, ער האָט אפילו נישט געקענט ענטפערן, ער האָט נישט צוזאַמענגעבונדען דעם איצטיגען צופאַל, וואָס איז מיט איהם געשעהן, מיט דער גאַנצער געשיכטע פון זיין טאָכטער. אָבער ער האָט שוין געוואוסט, אַז דער בייזער גורל יאָגט איהם נאָך און וועט איהם שוין מעהר נישט אָפּלאָזען, וואָס ער וועט אָנהויבען צו טון וועט שוין ליידען אַ דורכפאַל.

פון די צוויי סוחרים איז שוין קיין שפּור נישט געווען, דער טעלעפאָנאָגראַם, וואָס איז אַוועקגעשיקט געוואָרען אויף אַלע דורכפאָהרענדע סטאַציעס האָט אויך קיין רעזולטאַט נישט געבראַכט און אין אַזאַ שרעקליכען מעמד אָהן געלד און אָהן דאָקומענטען איז פייערשטיין אָנגעקומען קיין בערלין, ער האָט אפילו מעהר נישט געהאַט דעם אָנגענומען בריף, וואָס ער האָט מיט 3 טעג צוריק בעקומען בנוגע זיין טאָכטער און האָט נישט געקענט נאָכקוקען דעם אַדרעס. יעדענפאַלס, האָט ער געדענקט, אַז דאָס איז דער האָטעל „איקס". דאָן האָט זיך פייערשטיין דערמאָהנט, אַז זיין שוואָגער האָט איהם מיטגעגעבען אַ בריף צו זיינס אַ בעקאַנטען, וואו ער וועט קענען בעקומען הילף. פייערשטיין האָט בעקומען אַ פונק פון האָפנונג, דער דאָזיגער בעקאַנטער וועט איהם באָרגען געלד און איהם העלפען אין דער שווערער לאַגע אין וועלכער ער געפינט זיך, אָבער באַלד האָט ער זיך דערמאָהנט, אַז אויך דעם דאָזיגען בריף האָט מען איהם צוגענומען. דעם אַדרעס פון דעם דאָזיגען בעקאַנטען, האָט ער נישט געקענט.

אָהן אַ גראָשען געלד, אפילו אויף אַ טעלעגראַם האָט פייערשטיין נישט געהאַט, האָט ער זיך אָנגעהויבען אַרומצושלעפּען איבער די פּרעכטיגע גאַסען פון דער גרויסער שטאָט. איהם איז איינגעפאַלען זיך צו פּרעגען צום פּוילישען קאָנסולאַט און דאָרט צו בעטען הילף. ער האָט זיך קוים אָהין דערפרעגט און דאָרט פאַר דעם סעקרעטאַר דערציילט די גאַנצע געשיכטע מיט אַלע פּרטים: הייסען וואָס ער איז געקומען קיין בערלין, די געשיכטע מיט דעם אַנאַגים, די פּאַסירונג אויף דער באַהן, און זיין איצטיגע שווערע לאַגע. אין קאָנסולאַט האָט מען זיך שטאַרק פעראינטערעסירט מיט דער דאָזיגער געשיכטע, קודם־כל האָט מען פייערשטיין אויפ'ן סמך פון זיין דערצעהלונג געבאָרגט עפּעס געלד, כדי ער זאָל זיך קענען דערווייל אויפהאַלטען אין בערלין. גלייכצייטיג האָט מען טעלעגראַפירט צו זיינע קרובים קיין לאָדז, אַז זיי זאָלען איהם שיקען געלד.

(פאָרטזעצונג קומט).

יודישער יונגערמאַן שטאַרבט פון אַ האַרץ-שלאַג
צי איז „לינת הצדק" טאַקי געשלאָסן?

די היינטיגע נאַכט האָט פּאַסירט אַ שרעקליכער פאַרפאַל, וואָס צוליב די אומפּראָפאָרציאָנעלע וואָרשעווער באַציהונג פון דער „לינת-הצדק"-לייטונג האָט געקאָסט דאָס לעבן פון אַ 21-יאָהריגען יודישן יונגעמאַן.

נעכטען אַרום 1 ביינאַכט, איז אין דער וואוינונג פון זייבע עלטערען אויף קילינסקאַ 40 פּלוצלונג אַוועקגעפאַלען אין חלשות, דער 21-יעהריגער יונגערמאַן גאָלדבערג. דער פאָטער און די ברידער זענען אַוועק אין „לינת הצדק" געגומען קלאַפּן אין דער טיר און אין די פענסטער, ס'האָט אָבער נישט געענטפערט.

זעהענדיג, אַז מ'עפענט נישט איז דער נעבער צווייפעלטער פאָטער געלאָפען צום וועלדישעווויט טאָנסקי, וועלכער וואוינט קעגענאיבער „לינת הצדק" אויף צעגעלניאַנאַ 20, אָבער דאָ האָט מען נישט אַריינגעלאָזט. ער האָט דאַן אָנגעקלאַפּט צום ד"ר אַיציקסאָן, וועלכער וואוינט אין שכנות, אויף צעגעלניאַנאַ 13, — אויך דאָ האָט זיך די טיר נישט געעפענט.

דער אומגליקליכער פאָטער איז ווידער צו צו „לינת הצדק" ס'זענען זיך אויך שוין צונויפגעלאָפען די שכנים, מ'האָט געוועצט אין דער טיר, און נאָך אַ האַלבע שעה קלאַפּן האָט זיך אַרויסגעשטעלט אַז די נאַכט-פּאָגאָטאָוויע ביי „לינת הצדק" איז נישט טעטיג.

מ'האָט דאַן אַרויסגערופען די פּריוואַטע פּאַגאָטאָוויע, וועלכע איז טאַקע מאָמענטאַל אָנגעקומען. דער דאָקטאָר קאָטאָק האָט אָבער לײדער נאָר געקענט פעסטשטעלן דעם טויט פון אַ האַרץ-שלאַג — די הילף איז געקומען צו שפּעט.

דאָס איז אַן אומדערהערטער סקאַנדאַל פון דער לייטונג פון „לינת הצדק". ראשית, אויב די נאַכט-פּאָגאָטאָוויע איז נישט טעטיג דאַרף עס מיטגעטיילט ווערען דער עפענטליכקייט, וואָרים ס'קען זיך טרעפען אַ פאַל, וואָס אין דער צייט פון טעלעפאָנירען און קלאַפּן ביי דער טיר, קאָן ברענגען דעם טויט פון אַ מענש, ווי ס'איז געווען אין דעם פאַל. והשנית אויב די פּאָגאָטאָוויע איז נישט טעטיג, טאָ צו וואָס לאָזט מען אין לאָקאַל ברענען די עלעקטרישע ליכט? דערמיט ברענגט מען אַריין אין אַ טעות מיינענדיג, אַז מ'דאַרף קלאַפּן — פון דער „לינת-הצדק"-לייטונג דאַרף מען פאַרלאַנגען מעהר פאַראַנטוואָרטליכקייט — אויב „לינת הצדק" פאַרמאַכט די טיר, דאַרף די עפענטליכקייט דערפון וויסען.

פּאָפּולערע פאָרשטעלונג „רייזעלע פון כינע"

היינט קומט פאָר אין פילהאַרמאָניע אַ פּאָפּולערע פאָרשטעלונג מיט מרים קאָראָראָווא. ס'ווערט געשפּילט די קאָמישע אָפּערעטע „רייזעלע פון כינע".

היינט — „אַ מיליאָן צרות"
די לעצטע דריי פאָרשטעלונגען פון דער „ווילנער טרופּע"

די „ווילנער טרופּע" פאַרענדיגט שוין איהרע היי-יעהריגע דערפאָלגרייכע פאָרשטעלונגען אין לאָדז.

עס ווערט היינט געשפּילט וו. קאַטאַיעוו'ס גלענצענדע קאָמעדיע א. נ. „א מיליאָן צרות", וואָס איז געווען אַן אָפּפרישונג פאַר דעם לאָדזער יודישען טעאַטער-בעזוכער.

שטאָט-טעאַטער, ציגעל-גאַס 27
יודיש-דראַמאַטיש טעאַטער אין פּוילן
XVII יאָר ווילנער טרופּע
דיר. מ. מזאה.
לעצטע 3 פאָרשטעלונגען
היינט, מאָנטאָג, 9.15 אוו. צום לעצטן מאָל
1.000.000 צרות
בילעטן אין קאַסע פון שטאָט-טעאַטער.

זעלבסטמאָרד מחמת נויט

(א) נעכטען האָט דער אַרבייטסלאָזער יאַן קאָלשיק (מאָקראַ 4) אויסגעטרונקען אַ גרויסע דאָזע סובלימאַט. פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אין אַ געפעהרליכען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל. די סיבה פון'ם זעלבסטמאָרד איז — שווערע נויט.

ראַדיאָ-פּראָגראַם
מאָנטאָג, דעם 12 סעפּטעמבער

11.58 צייטסיגנאַל. 12,10 טעגליכע פּרעסע-איבערזיכט. 12,40 מעטעאָראָלאָגישער קאָמוניקאַט. 12,45 גראַמאָפאָן-פּליטען. 1.35 גראַמאָפאָן-פּליטען 3,40 גראַמאָפאָן-פּליטען. 4.40 געשפּרעך אין פראַנצויזישער שפּראַך. 5,00 נאָכמיטאָג-קאָנצערט. 6.00 רעפּעראַט. 6,10 טאַנץ-מוזיק. 7.15 פערשיעדענעס. 7,35 ראַדיאָ-פּרעסע. 7,45 קאָמוניקאַט פון דער לאָדזער האַנדעלס-קאַמער. רעפּערטואַר פון די טעאַטערן. 8.00 אָפּערע — ראַדיאָ-פּרעסע. 10,10 פעליעטאָן. 10,25 קאָמוניקאַט פאַר לופט-פליה-קאָמוניקאַציע. 10.30 גראַמאָפאָן-פּליטען. 10,40 ספּאָרט-ידיעות. 10,50 טאַנץ-מוזיק.

* * *

אויסלאַנד

8,00 בריסעל — אָפּערעטקע. 8,00 בערלין — אָפּערע. 8,00 לאָנדאָן — וואַגנער-אָוונט.

מ'האָט געמיינט, אַז דאָס איז ער
האָט ער גענומען און דערוויזען, אַז דאָס איז נישט ער

(2) מיט אַ וואָך צוריק האָבען מיר געמעלדען וועגען דעם, אַז אויף רוג זשעלאָגנאַ און אַל. קאָשטשושקי איז בעפאַלן געוואָרען אַ געוויסער סטעפאַן זשולטשיק, (פון אַלעקסאַנדריסקאַ 34).

בעפאַלען זאָלען איהם האָבען געהאַט דריי אַלפאָנסען, וועלכע האָבען געבאַלעבאַטעוועט אויף דעם דאָזיגען ראָג.

בעת מ'האָט געיאָגט די אָנפאַלער האָט מען אַרעסטירט עטליכע אַדורכגייער, וועלכע האָבען קיין שום שייכות נישט געהאַט מיט'ן אָנפאַל, וואָס דאָס האָט אויסגעוויזען די קאָנפראָנטאַציע פון זיי מיט'ן קרבן פון אָנפאַל.

איינער פון די אַרעסטירטע, דער שלאָסער וולאַדיסלאַוו מילעווסקי האָט זיך אונטערגענומען צו דערוויזען זיין אַבסאָלוטע אומשולדיגקייט אין דעם פאַל און דעריבער בעשלאָסן אויסצוגעפינען די באמת-שולדיגע.

ער האָט זיך צו דער זאַך אַ נעהם געטון מיט ברען, און דער רעזולטאַט איז געווען, אַז לויט זיינע אָנווייזונגען זענען אַרעסטירט געוואָרען: איינער פעליקס מאַטשעיעווסקי און דער צווייטער בּיעזשיס לאַוו שמיט.

קלינגט ביים טויער
און בעקומט הינטערוויילעכז מיט אַ מעסער אין רוקען

(2) ווען מיעטשיסלאַוו שניעג האָט זיך נעכטען ביינאַכט צוריקגעקעהרט צו זיך אַ היים אויף נאַפּיורקאָווסקיעגאָ 192, און געהאַלטען ביי קלינגען אין טויער איז ער פּלוצים בעפאַלען געוואָרען פון הינטען און בעקומען אַ טיפען שטאָך מיט אַ מעסער אין פּלייצע.

שניעג איז אַנידערגעפאַלען אויף דער ערד אַ פאַר'חלשטער.

אין אַ ווײַלע שפּעטער האָט איהם דער סטרוזש פון הויז געפונען ליגענדיג אין אַ קאַלוזשע בלוט.

פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אָפּגעפיהרט אין קרייז-שפּיטאָל.

שניעג האָט דערקלערט, אַז ער ווייסט נישט ווער און פאַרוואָס מ'האָט איהם געשטאָכן.

קולטור-טעטיגקייט ביי דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע
העברעאישע אָוונט-קורסען, פאָלקס-אוניווערזיטעט, ביבליאָטעק, לעזע-זאַל

דאָס ציוניסטישע ביוראָ מאַכט שוין פאָרבערייטונגען כדי צו בעניידן די פערשידענע צווייגען פון קולטור-אַרבייט, וואָס זענען צוליב די זומער-פעריען איבערגעריסען געוואָרען. שוין אין דער נאָהענסטער צייט וועלען ווידער געעפענט ווערען די

העברעאישע אָוונט-קורסען

די לייטונג פון די קורסען מאַכט שוין די געהעריגע הכנות, כדי איינצואָרדנען די קורסען אין אַ ספּעציעלען און בעקוועמען לאָקאַל. די קורסען זענען בעשטימט הויפּטזעכליך פאַר דערוואַקסענע, אָנפאַנגער און אַוואַנסירטע. גלייכצייטיג וועלען געעפענט ווערען העברעאישע קורסען אין די פערשידענע טיילען פון דער שטאָדט בעזונדערס אין ראַיאָן פון אַלט-שטאָט (ביים קליינ-הענדלער-פאַרבאַנד), גייער'ס מאַרק („בני-ציון") א.א.

עס ווערען אויך שוין געמאַכט פאָרבערייטונגען אויף אָנצוהויבען ווידער די פאָרלעזונגען פון דער

פאָלקס-אוניווערזיטעט ביי דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע

די פאָלקס-אוניווערזיטעט וועט איצט רעאָרגאַניזירט ווערען און בעדייטענד פאַרברייטערט ווערען. עס וועלען צוגעצויגען ווערען אַ גרעסערע צאָהל פּרעלעגענטען פון די אָנגעזעהענסטע אין דער שטאָדט. אויסער די סיסטעמאַטישע פאָרלעזונגען וועלען איינגעאָרדענט ווערען בעזונדערע סעמינאַרען פאַר דער געשיכטע פון ציוניזם, פּאַלעסטינאָגראַפיע, יודישע געשיכטע א. א. די פּרטים וועלען קירצליך מיטגעטיילט ווערען.

די העברעאישע ביבליאָטעק „עבריה"

צוזאַמען מיט'ן אָנהויב פון נייעם שול-יאָהר בעמיהט זיך די לייטונג פון דער ביבליאָטעק צו פאַרגרעסערען די צאָהל לעזער. בעזונדערע אויפמערקזאַמקייט ווערט געווידמעט דער אָפּטיילונג פאַר דער שול-יוגענד כדי צו געבען איהר די מעגליכקייט צו געפונען אין דער ביבליאָטעק די געהעריגע לעקטור, וואָס איז איהר נויטיג ביים שטודיום.

ביי דער ביבליאָטעק איז אויך טעטיג דער לעזע-זאַל פון „מרכז-עברי".

Dr. Wajnberg
ספּעציאַליסט פון האַרץ- און לונגען-קראַנקהייטען
ציגעל-גאַס 11, טעל. 126.02
נעמט אָן פון 9—10 פריה, 3—4 און 8—9 אָוונד.

Dr.
B. Robinzon
צוריקגעקעהרט
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 131-86
נעמט אָן פון 3—4 נאָכמ. און פון $6^{1}/_{2}$—$7^{1}/_{2}$ באָכמ.

קלעפּסידרעס
צו זעהר בילליגע פּרייזען
נעהמט אָן די דרוקעריי פון
„נייעם פאָלקסבלאַט"
די קלעפּסידרעס ווערען איז משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט און פונאַנדערגעקלעבט איבער דער שטאָט.

טעלעגראַמען

די קרבנות פון „אַבסערוואַציאָן"

ניו-יאָרק, 11 (ספּ. מעל.)

די עקספּלאָזיע קאַטאַסטראָפע אויפ'ן דאַמפער „אַבסערוואַציאָן" זאָל האָבען געקאָסט דאָס לעבען פון 47 פּערזאָן.

לפּי עתה האָט מען אַרויסגעצויגען 42 טויטע.

עס פעהלען נאָך 5.

42 פערוואונדעטע האָט מען אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל. פון זיי איז אַ העלפט שווער פערוואונדעט.

אַריבער צו אַנ'אַנדער ספּעציאַליטעט
און איז מהחת דעם אַריינגעפאַלען

וואַרשאַ, 11 (טעלעפאָניש)

די וואַרשעווער פּאָליציי האָט אַרומגעזוכט אַ לענגערע צייט אַנ'אינטערנאַציאָנאַלען קאַסע-ברעכער מיט'ן נאָמען זביגניעוו וואָלסקי, וועלכער איז בשעתו אַנטלאָפען פון תפיסה און איז פון וואַרשע אַוועק קיין דייטשלאַנד. דאָרט האָט ער אַ לאַנגע צייט „פּראַקטיצירט", איז אַריינגעפאַלען אין תפיסה, און פון דאָרט אַנטלאָפען קיין בעלגיען, וואו ס'האָט זיך מיט איהם איבערגע'חזר'ט דיזעלבע מעשה.

לסוף איז ער ווידער אָנגעקומען קיין פּוילען מאַכט זיך אַ מעשה, אַז נעכטען איז דער יודישער סוחר ברוך האַנאַווער געפאָהרען פון אָטוואָצק קיין וואַרשאַ, און מ'האָט ביי איהם אַרויסגעגנב'עט אַ פּאָרטפעל מיט עטליכע טויזענד זלאָטעס.

מ'האָט געכאַפּט דעם גנב, און ס'האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דאָס איז דער לאַנג-געזוכטער זביגניעוו וואָלסקי.

ער האָט דערקלערט, אַז פון קאַסע-ברעכעריי איז ער אַריבער צו קעשענע גנבות, ווייל ביי היינטיגע צייטען קאָן מען נאָך אין אַ קעשענע דאָך געפינען אַ סך מעהר, ווי אין דער ערשטער בעסטער קאַסע...

אגב האָט ער זיך אין דער צווייטער בראַנזשע געפיהלט זיכערער.

אָפּערעטן אין יודיש
פון דער קעניגליכער פלעמישער אָפּערע אין אַנטווערפּען

אַנטווערפּען, (יט"א) די היגע קעניגליכע פלעמישע אָפּערעטע האָט אַרויסגעלאָזט ס. ע. ציעלע פּלאַקאַטען אין יודיש. אין וועלכע זי מעלדעט דער יודישער בעפעלקערונג וועגען רעפּערטואַר צום קומענדען טעאַטער-סעזאָן.

וויצע-מיניסטער ד"ר פּיעסטשינסקי בעזוכט די קהלה-אינסטיטוציעס אין רעמבערג

רעמבערג (יט"א) דער וויצע-מיניסטער פאַר געזעלשאַפטליכער שוץ ד"ר פּיעסטשינסקי האָט אויפגענומען אַ דעלעגאַציע פון דער לעמבערגער יודישער קהלה אין די פּערזאָנען פון קהלה-פּרעזעס דעפּ. איגנאַצי יעגער, דירעקטאָר פון יודישען שפּיטאָל ד"ר ס. מייזעלס און גענעראַל-סעקרעטאַר פון דער קהלה ה. פּויערשטיין.

די דעלעגאַציע האָט איבערגעגעבען דעם אינערן מיניסטער די וויכטיגסטע פּאָסטולאַטען פון דער קהלה בנוגע דער געזעלשאַפטליכער שוץ פון דעם יודישען שפּיטאָל.

אויף צומאָרגענס האָט דער וויצע-מיניסטער בעזוכט אַ רייהע לעמבערגער קהלה-אינסטיטוציעס ווי דאָס בית יתומים, דעם מושב זקנים און דעם יודישען שפּיטאָל. דער וויצע מיניסטער האָט זיך גענוי אינפאָרמירט וועגען דער טעטיגקייט פון די יודישע אינסטיטוציעס, אויסדריקענדיג זיין אָנערקענונג פאַר דער מוסטערהאַפטער אָרגאַניזאַציע. וויצע מיניסטער דר. פּיעסטשינסקי האָט פערזיכערט דעם דעפּ. יעגער, אַז ער וועט זיך בעמיהען ווי וויט מעגליך צו בעפרידיגען די גערעכטע פּאָסטולאַטען פון די לעמבערגער קהלה אינסטיטוציעס.

ווענדונג צו די מיטעלשול-אַבסאָלווענטען
און אַלע יודישע הויכשול-סטודענטען אין פּוילען

וואַרשאַ, (יט"א). די צענטראַלע פון די יודישע אַקאַדעמישע פעראיינען אין וואַרשע האָט פערעפענטליכט אַ מעלדונג אין וועלכער אַלע נייע-אָנגענומענע יודען אויף די הויכשולען ווי אויך די בייזאיצטיגע יודישע סטודענטען ווערען אויפגעפאָדערט אין זייער אייגענעם אינטערעס און אין אינטערעס פון יודישען אַקאַדעמישען כלל אָנצוגעבען, ביים אויספילען די סטאַטיסטישע פאָרמולאַרען צוזאַמען מיט'ן איבערגעבען דעם אָפּצאָהל זייער יודישע נאַציאָנאַליטעט-אַנגעהעריגקייט (דאָס איז שייך דעם וואַרשעווער פּאָליטעכניקום) און אַלס מוטער-שפּראַך יודיש עווענטועל העברעאיש (דאָס איז שייך דעם וואַרשאַווער אוניווערזיטעט), ווייל צוו. אַנד. שטעלען מיט זיך פאָר די דאָזיגע דעקלאַראַציעס אַ יסוד פאַר'ן פערטיילען די הויך-שול-פאָנדען צווישען די אַקאַדעמישע פעראיינען, וואָס ערמעגליכט צו ערטיילען הילף דער יודישער אַקאַדעמישער יוגענד.

יעדער איינציגער
מעבעל
האט זיך איבערציינט, אז פאר
דיוואנעס, פעלצען, גייה־מאשינען, גארדעראבען או"וו
צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאן שענקעוויטש 23
טעלעפאן 191-00.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצט מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

Dr. med. G. Gersztajn
ספעציאל־ארצט פאר אויגען־קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
TRAUGUTTA 12, tel. 175-10
נעמט אן פון 1–11 און פון 7–8 אוונד. 5219

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
פאר א אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייע פאסטענס
ס'ווערט געזוכט א קוואליפיצירטע אפערלאק־נייהערין (נייער) און א מאשין־נייהערין צו טריקאוועס, ווי אויך אויספערטיגערינס ביי א. דאבזשינסקי, נאוואמיעסקא 26. 5468

עס ווערען געזוכט טיכטיגע אגענטען (קעס) געגען א קליינע קויציע. זיך צו מעלדען פון 10–3 פאמארסקא 33, ביי מ. פאלמאן. 5466

א טיכטיגער פעראיינס־סעקרעטאר ווערט פון זאפארט געזוכט. אפערטען אין אדמיניסטר. אונטער „סעקרעטאר". 5470

האנד־נייהערס, ווי אויך א לערן־יונגעל צו דאמען־בעשטעלט קענען זיך מעלדען ביי בליסענטייל פיעטריקאווער 99. 5472

לאקאלען
אן'ענצעל גרויס צימער אין פארטער איז אפצוגעבען. צו ערפאהרען סאלנא 9, וו. 5.

ס'ווערט געזוכט א וואוינונג, וואס זאל זיין געאייגנעט אויף א פעראיינס־לאקאל. צו מעלדען זיך ביי מאשקע פרידמאן, אלעקסאנדריסקא 6.

מ"זוכט ארבייט
א שטריקער־געהילף זוכט ארבייט געגען קלענסטען לוין. אפערטען אין אדמינ. אונטער „געהילף־שטריקער". 5467

פערשידענעס
א פרעמיע ביז 10.000 זל.! ערקלערונגען ערטיילט די אגענטור אין לאדז, אנדזשעיא 9, וואהנ. 10. דארט ווערען אויך געזוכט פעהיגע אגענטען (קעס) געגען א הויכער פראוויזיע. טעגליך פון 2–3 און פון 7–8 אוונד. 5471

אכטונג, טריקאטאזשניקעס! ביי מיר בעקומט איהר א וויכטיג ארטיקעל. ביטע זיך איבערצייגען! נאוואמיעסקא 17, פראנט, 2-טער שט. ביי לעסמאן

Roczny Wieczorny Kurs Tkactwa
przy **Szkole Przemysłowej**
T-wa Szerz. Oświaty i Wiedzy Technicznej
wśród Żydów w Łodzi,
ul. Pomorska 46-48, tel. 163-80
Kancelarja Kursu przyjmuje zapisy od 7-ej do 9-ej wieczorem w poniedziałki, wtorki, środy i czwartki. 5545

צאהן־ארצט
St. Gelberg
זאוואדזקא 14, טעל. 108-33
צוריקגעקעהרט
נעמט אן פון 10–1 מיטאג און פון 4-7 אוונד.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט־קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער־שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.
זונטאג און יום־טוב פון 9–1 פארמ.
בעזונדערער ווארטע־זאל פאר פרויען.

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90
ספעציאל־ארצט פאר הויט־ און וועגערישע קראנקהייטען, מענער־שוועכע, אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ־שטראהלען.
צוריקגעקעהרט.
נעמט אן פון 8–2 און פון 5–9 אוונד.
בעזונדער ווארטע־צימער פאר פרויען.

שייטלען
– מיט –
פאריזער שרינדען
ווי אויך
פערטיגע שייטלען
ווערען ערשטקלאסיג און רעיעל אויסגעארבייט
און אנדולאציע
צו ביליגע פרייזען
ביי קערש,
סקווערהאווא 15.

אכטונג!
קראוואטען־סוחרים!
אין דער בעוואוסטער פראצ. פון ט. הערשקאוויטש. ווערען אויסגעארבייט קראוואטען, שלייפען, מושקעס, וויאנזאנקעס און שערצלעך. איך מאך אויך איבער פון אלטע קראוואטען אויף נייע צו זעהר ביליגע פרייזען.
ט. הערשקאוויטש
וואלבארסקא 31
אין הויף ליגקע אפיצינע 2-טען שטאק.

זיכערע הילף און א רפואה
אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט־פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל־בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען־קאפ, אדער אזוי ווי א האספער־קאפ און עס פעלט ארויין אין דעם פיס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל גוטע חיינע בענדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך הרויסע פראפעסארען מיט מיינע בע־האנדלונג און פון דייטשען פראפעסאר

דאקטאר בראכירעהוינד בעווייזיגען זיכער דאס שווערסטען און געפעהרליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס, לייזונגען מיט הייל־גארטען און פאר דעמען פאר פערקרומטע פיס און פלאט־פיס, ספעציעלע איינלאגען און די שיך קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאקען, פאר די גרעסטע קראנקע אדערן. עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אוונד

ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT, Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונגעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס־פראפעסארען: פראפ. ד"ר באראנטש, פראפ. ד"ר י. מאריש־לער, פראפ. ד"ר בר. קיפלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מען נעהמט אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען־קאסע.

דאנקזאגונג.
דערמיט דריק איך אויס מיין דאנקבארקייט דעם גרויסען ספעציאליסט ה' ד"ר. י. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10, פאר ראטעווען מיך פון א שווערעד ברוך־קראנקהייט. ה' ד"ר. י. ראפאפארט האט נישט געשוינט קיין מיה, כדי מיך צו בעפרייען פון א זיכערער געפאהר און מיך געבראכט צו א געזונדען צושטאנד. חנט ביים טראגען זיין בענדאזש שפיל איך פעסט, אז כ'בין פאלשטענדיג געזונד.
(—) ארוויל דרעשלער
לאדז, וסכאדניא 4, 2-טער שטאק.

פישצעס
פאר
גראמישע אנשטאלטען
דרוקערייען און פערלאגען
עמבעמעהלס
די איינציגע אידישע צינקאגראפיע
אין לאדז
„געצלוקס"

לאנג־יעהריגער
געריכטס־סעקרעטאר
שרייבט און ערלעדיגט אלערליי
ביטעס, אנקלאגעס און קלאוזולעס
ספעציאליסט אין מיליטער־ענינים ווי אויך אין שרייבען ביטעס פאר איינציגע שפייזערס (אפיע־קאנסטוועס), שנעלער אויסקויף פון פאטענטען און רעגיסטראציע־קארטען אויפ'ן יאהר 1932
ב. מאן פעטריקאווער — 10 —

לעטשניצע
פון דאקטוירים־ספעציאליסטען
17 זגיערזשער 17,
טעלעפאן 116-33
ס'נעהמען אן דאקטוירים פון אלע ספעציאליטעטען.
ד"ר גאלדשטיין־פאלאק, ד"ר יוסטמאן, ד"ר מ. קאנטאר, ד"ר ציעגע, ד"ר ראקאווסקי, ד"ר ראזענצווייג, ד"ר רוזשאנער, ד"ר וויינבערג, ד"ר סטופעל.
צאהן־ארצט גראדזיענטשיק־קאראשיאווא
ווי אויך וויזיטע איין שטאט.
רענטגען־בעשטראלונגען, קווארץ, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, און ערצטליכע אנאליזען.

Dr. med. H. LUBICZ
ספעצ. פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס־קראנקה.
צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32
צוריקגעקעהרט.
נעמט אן פון 8–10 פריה, פון 12–2 נאכמ. און פון 5–8 אוונד. זונטאג פון 9–11 מיטאג.

Dr. med. Haltrecht
ספעציאל־ארצט פאר הויט־ און געשלעכטס־קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה, פון 1 ביז 2 מיטאג און פון 5–9 אוונד. זונטאג פון 10–1 בייטאג.
פאר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע־פרייזען.

אויטאגענישע שווייסונגען
מעטאל־בעארבייטונגען
שלאסעריי־ארבייטען
מאשינען־טיילען
פיהרט אויס ביליג
J. REDER, Łódź
קאנסטאנטינער 11/13

שייטלען
מיט פאריזער שרינדען
ווי אויך פערטיגע שייטלען
צו ביליגע פרייזען
ביי פרוי ב. פארזשוצקא, קאמיעננא 5
2-טער הויף, לעצטע אפיצינע 2-טער שטאק.

Dr. med. REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 20193
ספעציאל־ארצט פאר מענער־שוועכע־בעהאנדלונג
קינדערלאזיגקייט און סעקסועלע בעראטונגען
צוריקגעקעהרט.
נעהמט אן פון 5 — 8 אוונד.
זונטאג און יום־טובים פון 9 — 1 בייטאג.

Dr. med. W. Eychner
אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען
וואוינט איצט 4 צעגעלניאנא 4
(נעבן קינא „טשארי") טעל. 134-72
נעהמט אן פון 2 1/2 – 4 און פון 7 – 8 אוונד

Dr. HELLER
ספעציאליסט פאר הויט, וועגערישע קראנקהייטען און מענער־שוועכע
האט זיך איבערגעצויגען אויף
טראגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן ביז 10 פריה און פון 4–8 אוונד, פאר פרויען פון 4–5 נאכמ. אין א ספעציעלען ווארטע־זאל.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים־ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר וועגערישע הויט־קראנקה. און מענער־שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערווען־קראנקהייטען. קווארץ־לאמפ. עלעקטרישער הייל־קאבינעט לאסמעטיק.
— — עפנט פון 8 פריה ביז 9 אוונד. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט אן א פרוי־דאקטאר נור קינדער און פרויען.
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
– בעזונדער ווארטע־צימער פאר פרויען
וויזיט 3 זל.

דעטייל — הורט
די
בעוואוסטע
פעלד־בעטן „Palme-Patent"

Palma-Patent

וואס זענען אלעמען בעקאנט מיט זייער פראקטישקייט און דויערהאפטיגקייט
מיט א גאראנטיע אויף 3 יאהר
ווי אויך לעזשאקעס, פעלד־בעטלעך און פעלד־בענקלעך
מאטראצען
געבעטע שעסקאווע, קאנאדיסקע קאזעטקעס, טאפטשאנעס
בעקומט מען נור אין דער בעקאנטער פאבריק
לאדז, פולנאצנא 24, טעל. 113-85

אבאנאמענטס־פרייז:
אין לאדז – 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ – 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא – 1 דאל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און טער מין פון די אנאנסן איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמינ. איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען־פרייז פאר א מילימעטער־שורה
פאר'ן טעקסט – 18 גר. פרייטאג און ערב־יו"ט – 24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט – 40 „ „ „ „ 60 – „ „ „ „ 4 „
נאכ'ן טעקסט – 12 „ „ „ „ 18 – „ „ „ „ 8 „
נעקראלאגען – 20 גר. א מ/מ (אין דער זייט 8 שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט – 10 גר.
אויסער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.